

Zemkopības ministrija

Kopējās lauksaimniecības politikas nākotne:

**Tematiskā darba grupa:
Tiešie maksājumi
1.sanāksme**

30.04.2019.

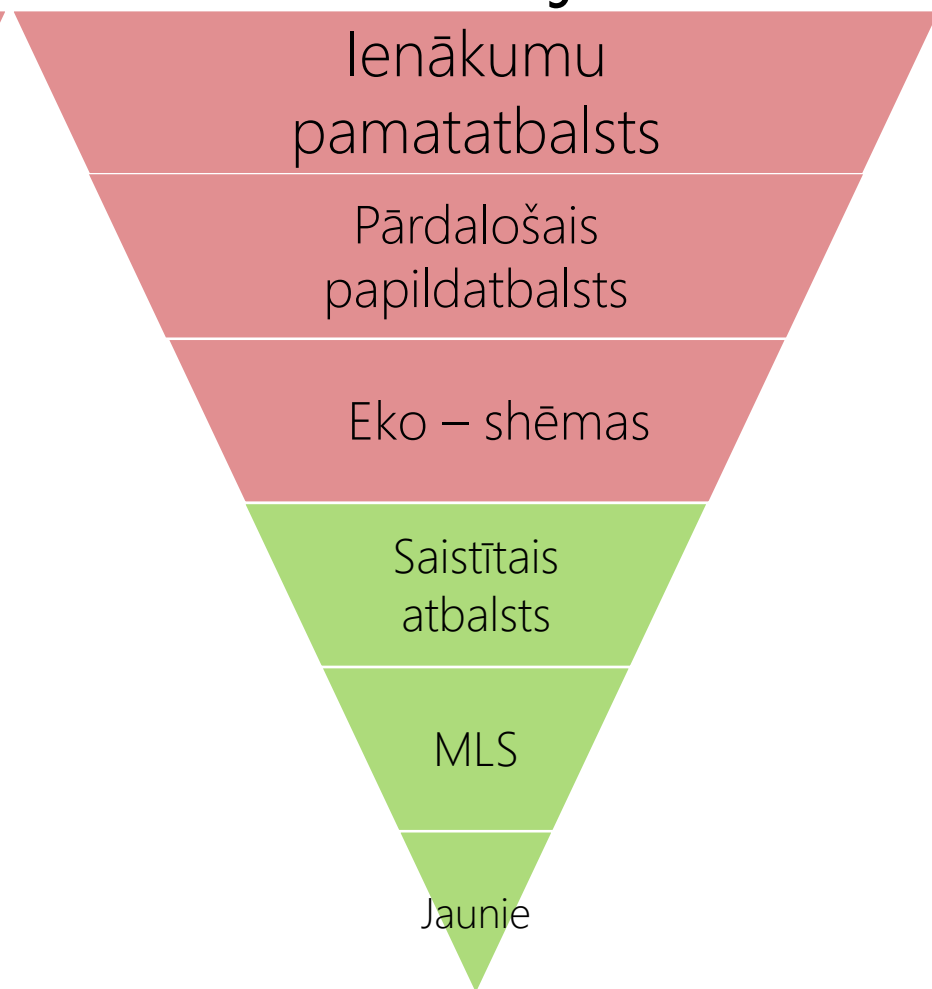
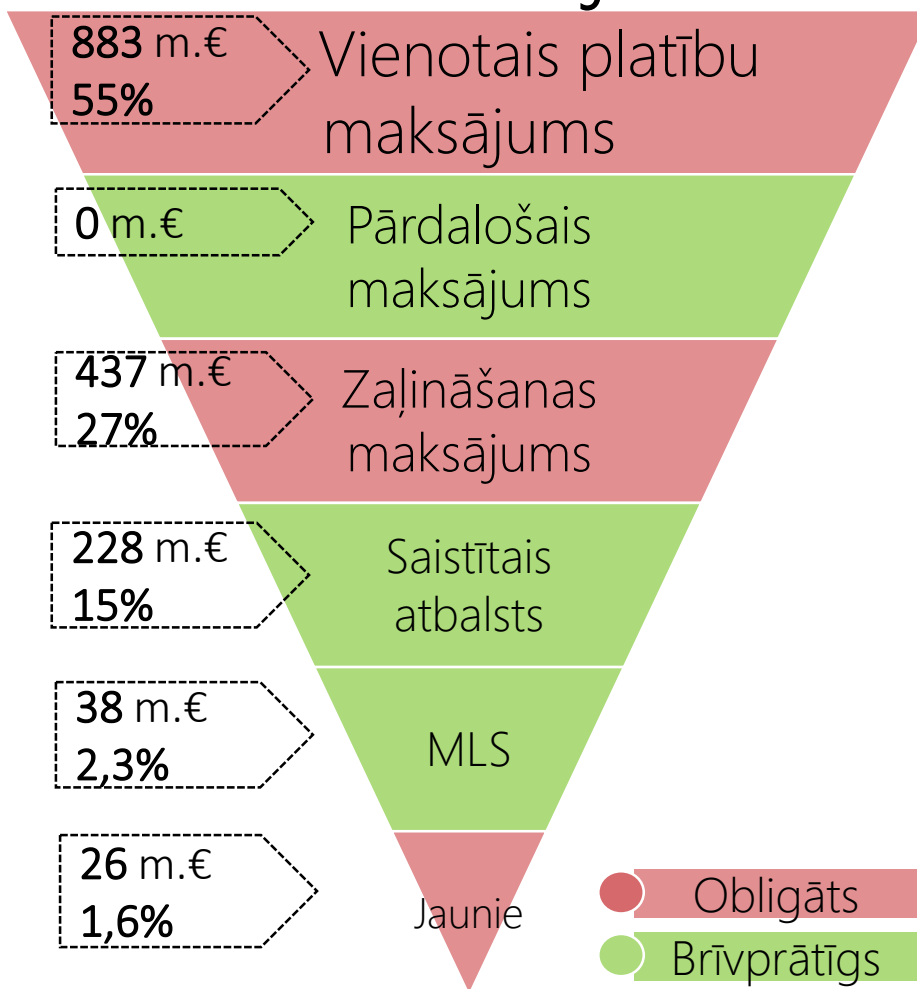
Tiešo maksājumu pasākumi

2014 – 2020

1 612 milj.€

2021 – 2027

2 271 milj. €

● Obligāts
● Brīvprātīgs

Saturs

- 1. Eiropas Komisijas izvirzītās problēmas**
2. SVID analīzē identificētās problēmas
3. Tiešo maksājumu saņēmēju struktūra Latvijā, 2017
4. Ražošana saistītā atbalsta nozarēs
5. Maksājuma samazinājuma paredzamā ietekme
6. Risināmās problēmas – pēc reģionālajām konferencēm
7. SVID analīzes un EK izvirzītās problēmas

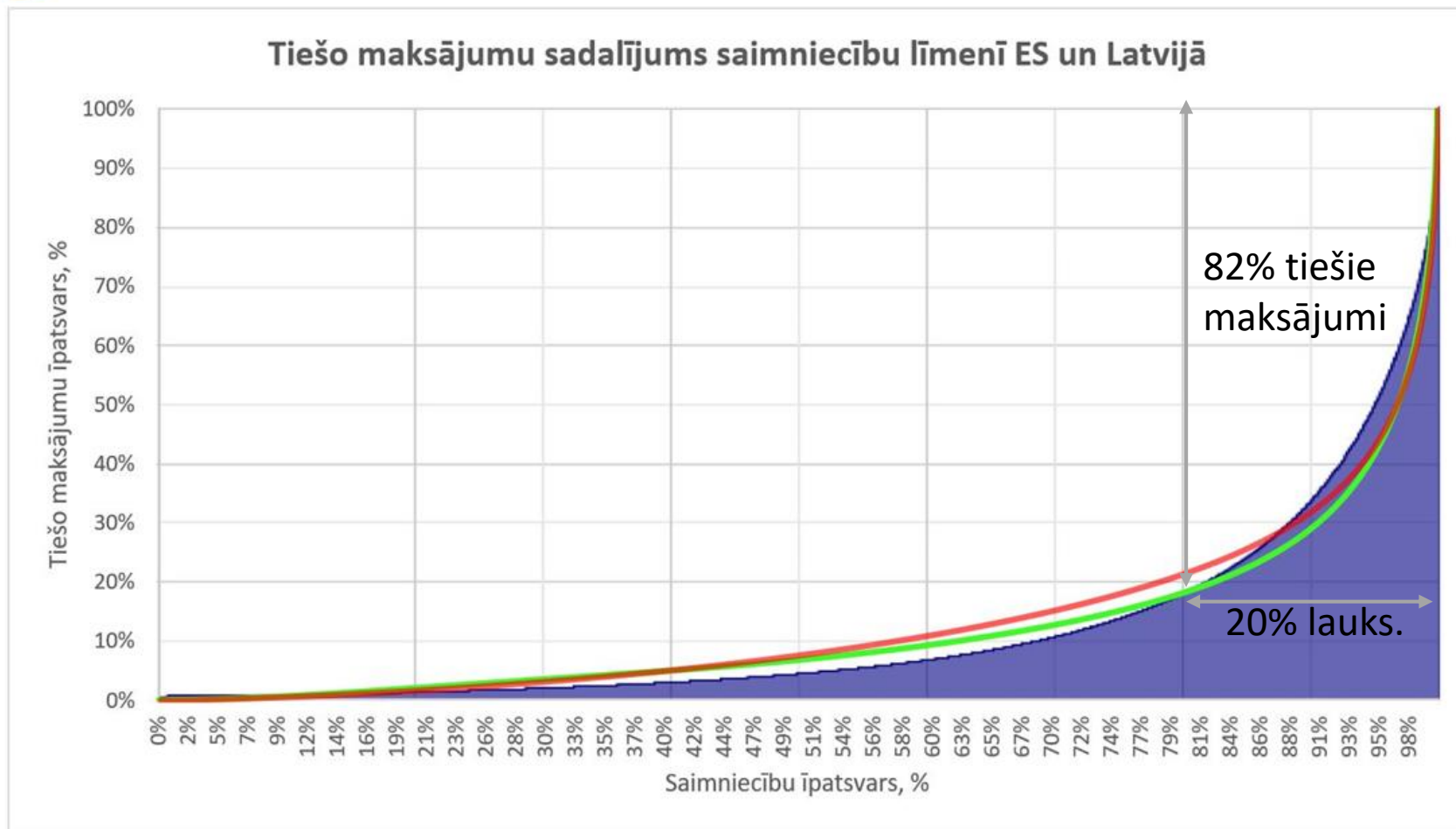

1. Eiropas Komisijas izvirzītās problēmas

1. 20% lauksaimnieku saņem 80% finansējumu
2. Atšķirīgi ienākumi dažādu specializāciju saimniecībās
3. Lauksaimniecību ienākumi atšķirīgi dažāda lieluma saimniecībās
4. Lauksaimnieku ienākumi zemāki par vidējiem tautsaimniecības ienākumiem:
 - 42% no vidējiem tautsaimniecības ienākumiem (līdzīgi arī ES vidēji)
 - Variē gadu laikā, no 24% 1999.gadā līdz pat 62% 2012.gadā

1.1. 20% lauksaimnieku saņem 80% finansējumu

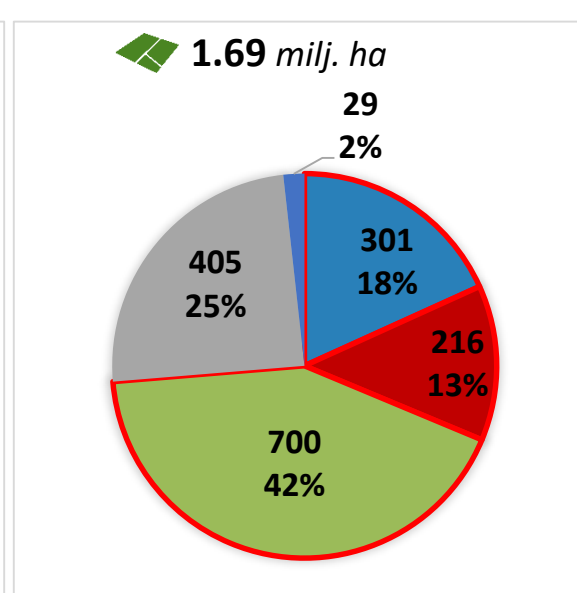
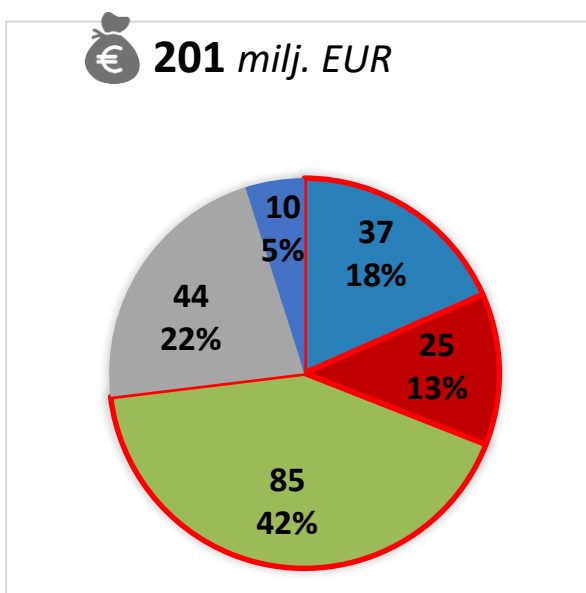
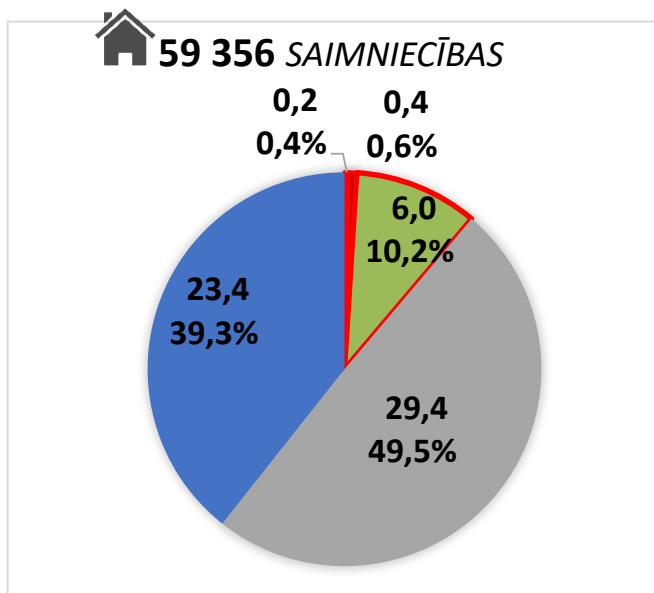
Salīdzinot ar 2012.g., ir notikusi lielāka atbalsta koncentrācija lielajās saimniecībās. Izskaidrojams ar to, ka šajā periodā palielinājās saistītā atbalsta finansējums, un to vairāk saņem lielās saimniecības.

2016.gads: LV 20% lielie (11 873) lauksaimnieki saņem 82% (165 milj.eur) tiešo maksājums;

2012.gads: LV 20% lielie (12 117) lauksaimnieki saņem 79% (103 milj.eur) tiešo maksājums.

1.2. 20% lauksaimnieku saņem 80% finansējumu

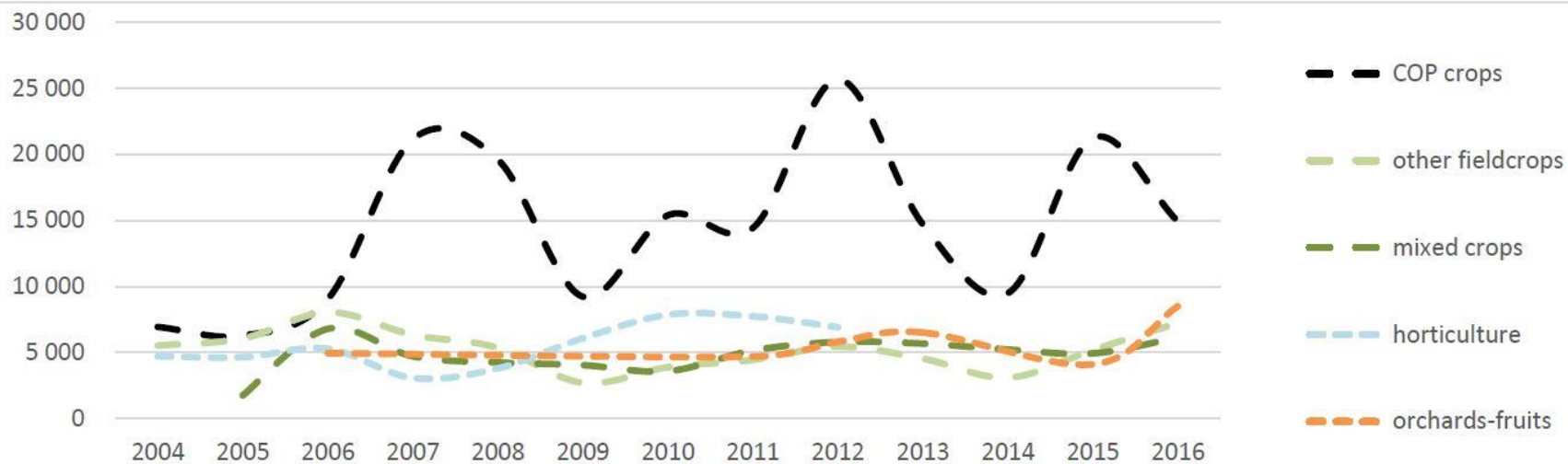
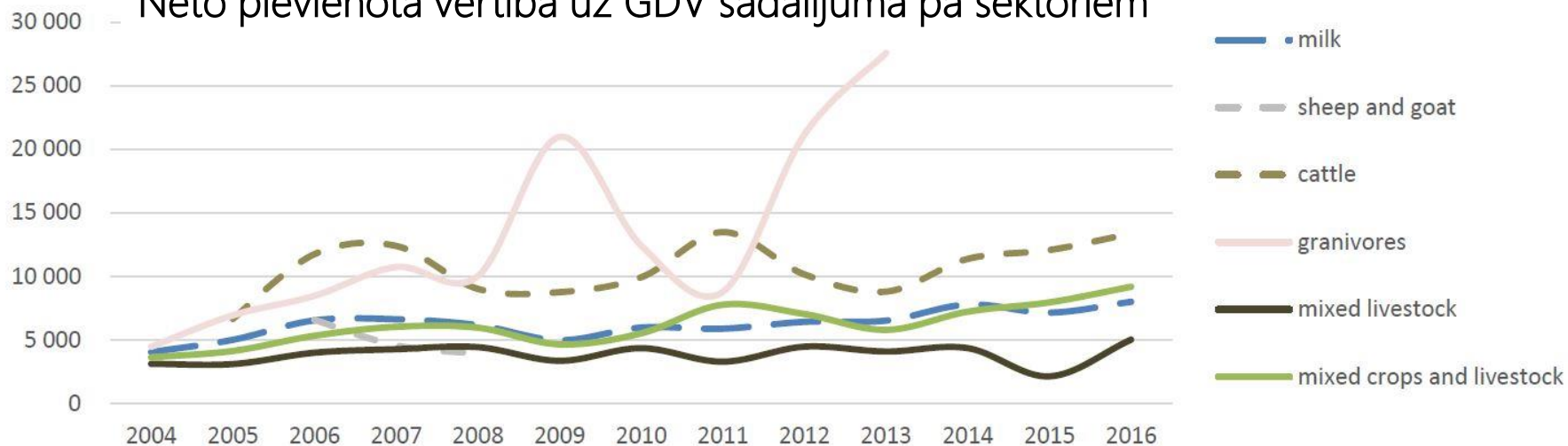
- Līdz 500.0 eur
- 500.1 - 5 000.0 eur
- 5 000.1 - 50 000 eur
- 50 000.1 - 100 000.0 eur
- 100 000.1 un vairāk eur

11 % saimniecību saņem 73% finansējuma
un apsaimnieko 73% ha

1.3. Atšķirīgi ienākumi dažādu specializāciju saimniecībās

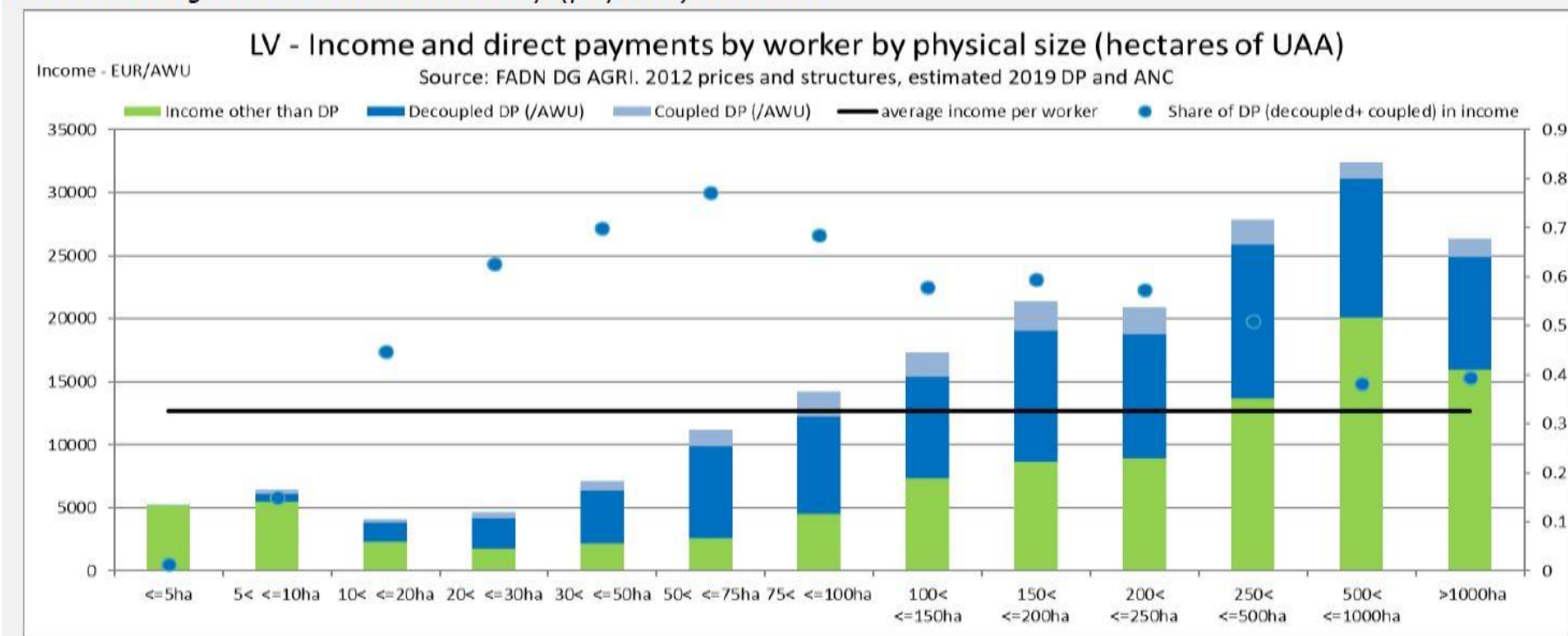
Neto pievienotā vērtība uz GDV sadalījumā pa sektoriem

1.4. Lauksaimniecību ienākumi atšķirīgi dažāda lieluma saimniecībās

Evolution of agricultural income level by (physical) farm size

1. Eiropas Komisijas izvirzītās problēmas

2. SVID analīzē identificētās problēmas

3. Tiešo maksājumu saņēmēju struktūra Latvijā, 2017

4. Ražošana saistītā atbalsta nozarēs

5. Maksājuma samazinājuma paredzamā ietekme

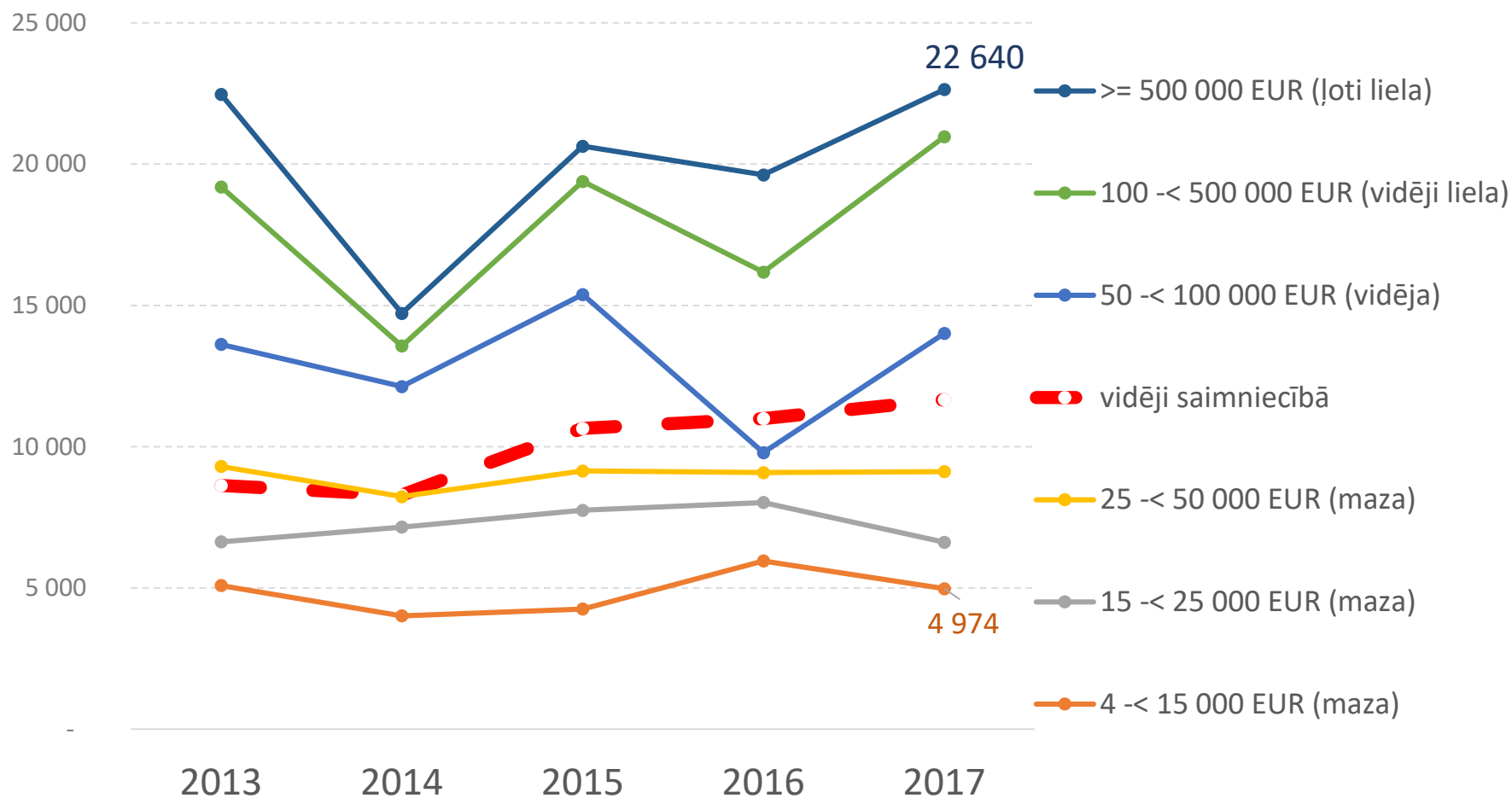
6. Risināmās problēmas – pēc reģionālajām konferencēm

7. SVID analīzes un EK izvirzītās problēmas

2.1. Atšķirīgi ienākumi dažāda lieluma saimniecībās - atšķirīgs ienākumu drošības līmenis

Saimniecību neto pievienotā vērtība, EUR/GDV

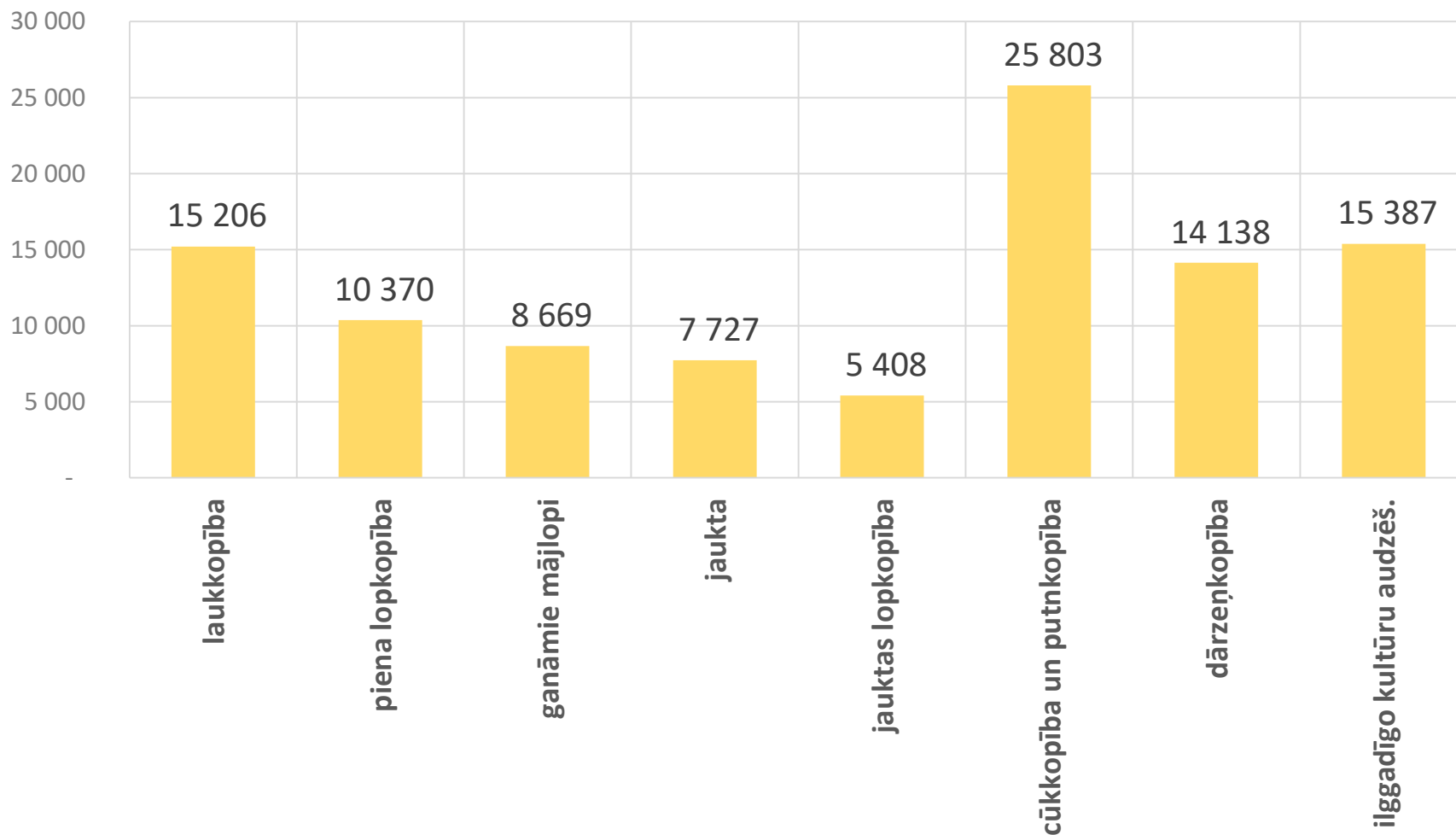
GDV – gada darba vienība (algots + nealgots)

Avots: SUDAT

2.2. Atšķirīgi ienākumi dažādu specializāciju saimniecībās

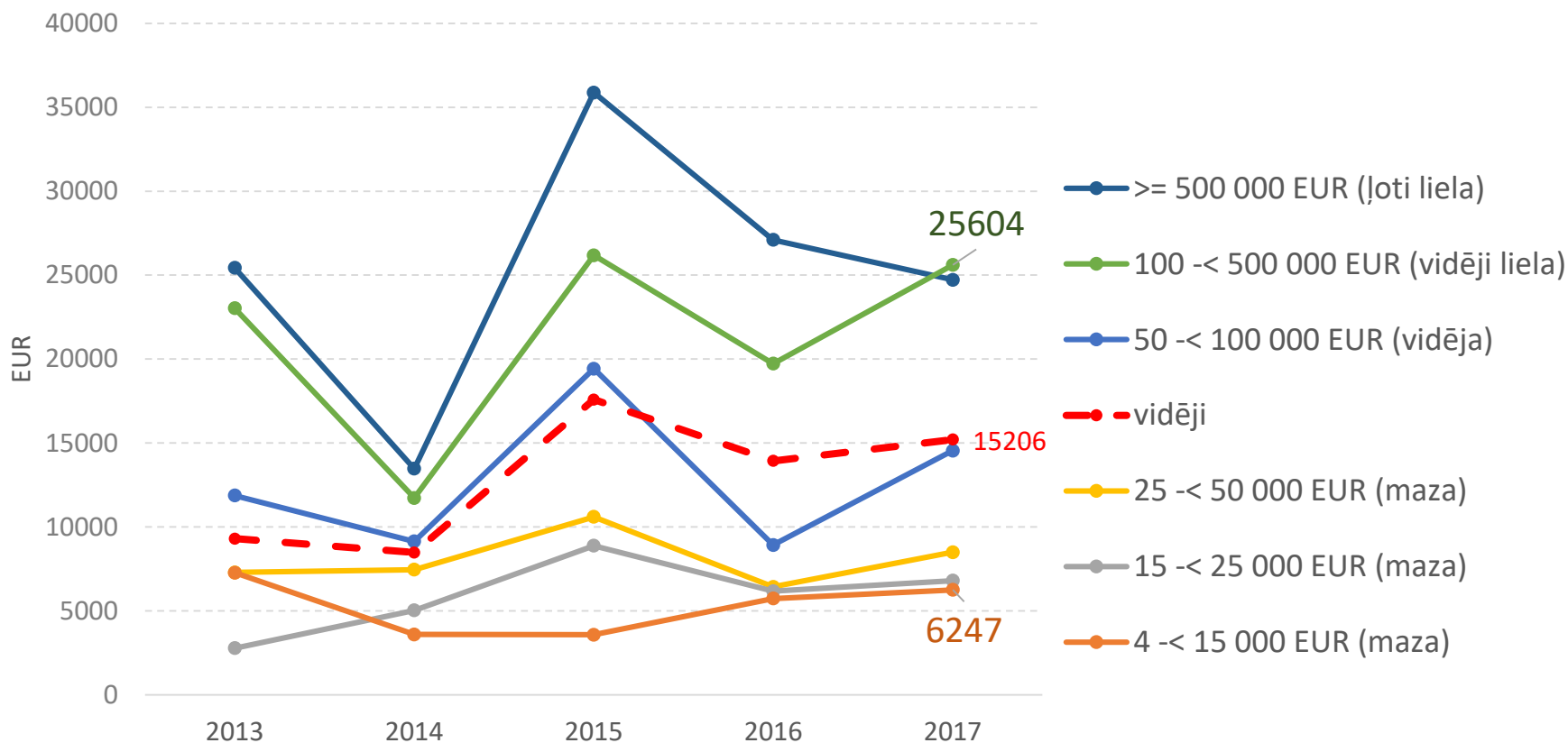
Saimniecību neto pievienotā vērtība 2017, EUR/GDV (algots + nealgots)

2.3. Atšķirīgi ienākumi dažāda lieluma laukkopības saimniecībās

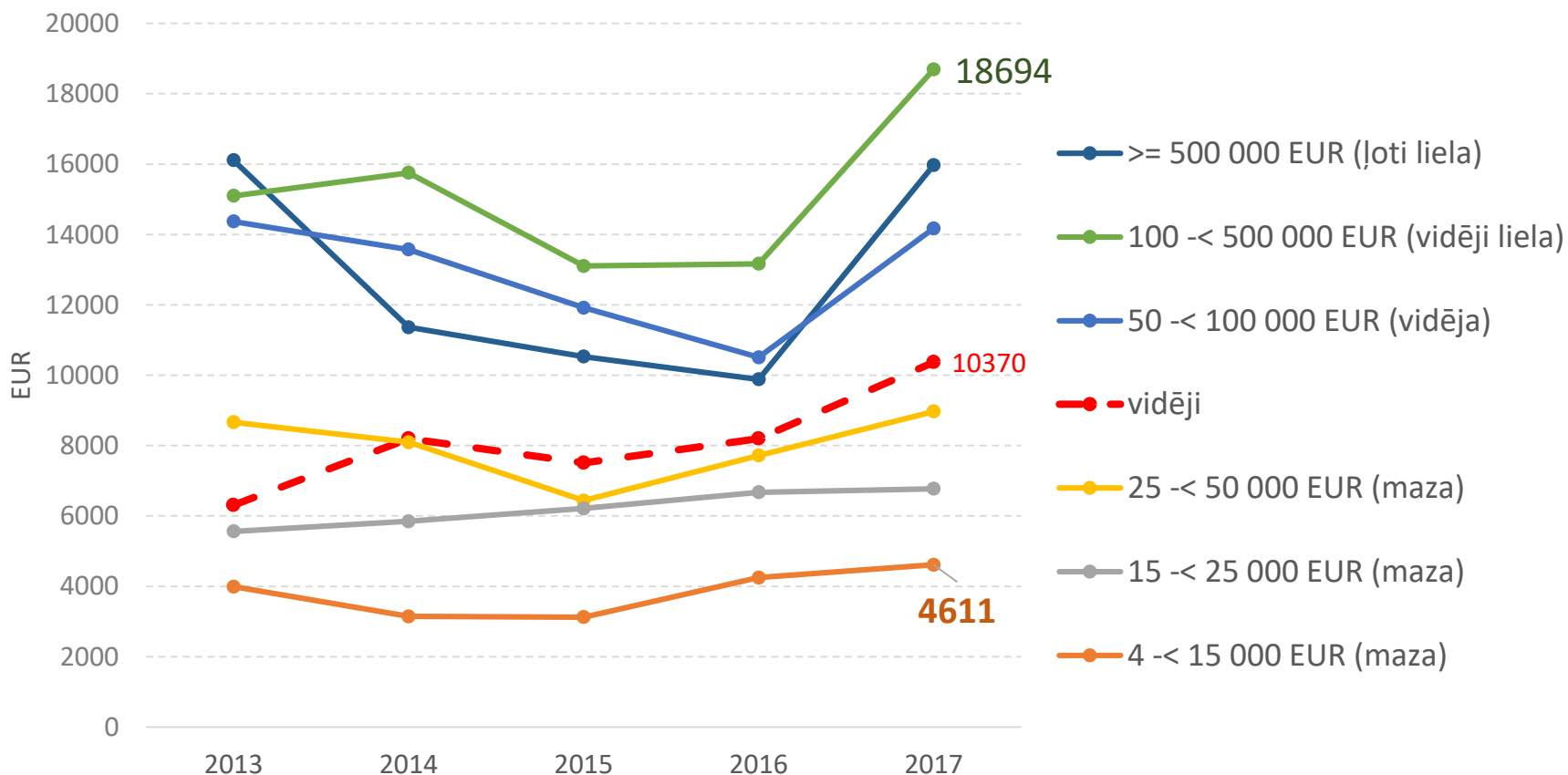
Neto pievienotā vērtība uz gada darbaspēka vienību (EUR/GDV)

2.4. Atšķirīgi ienākumi dažāda lieluma piena lopkopības saimniecībās

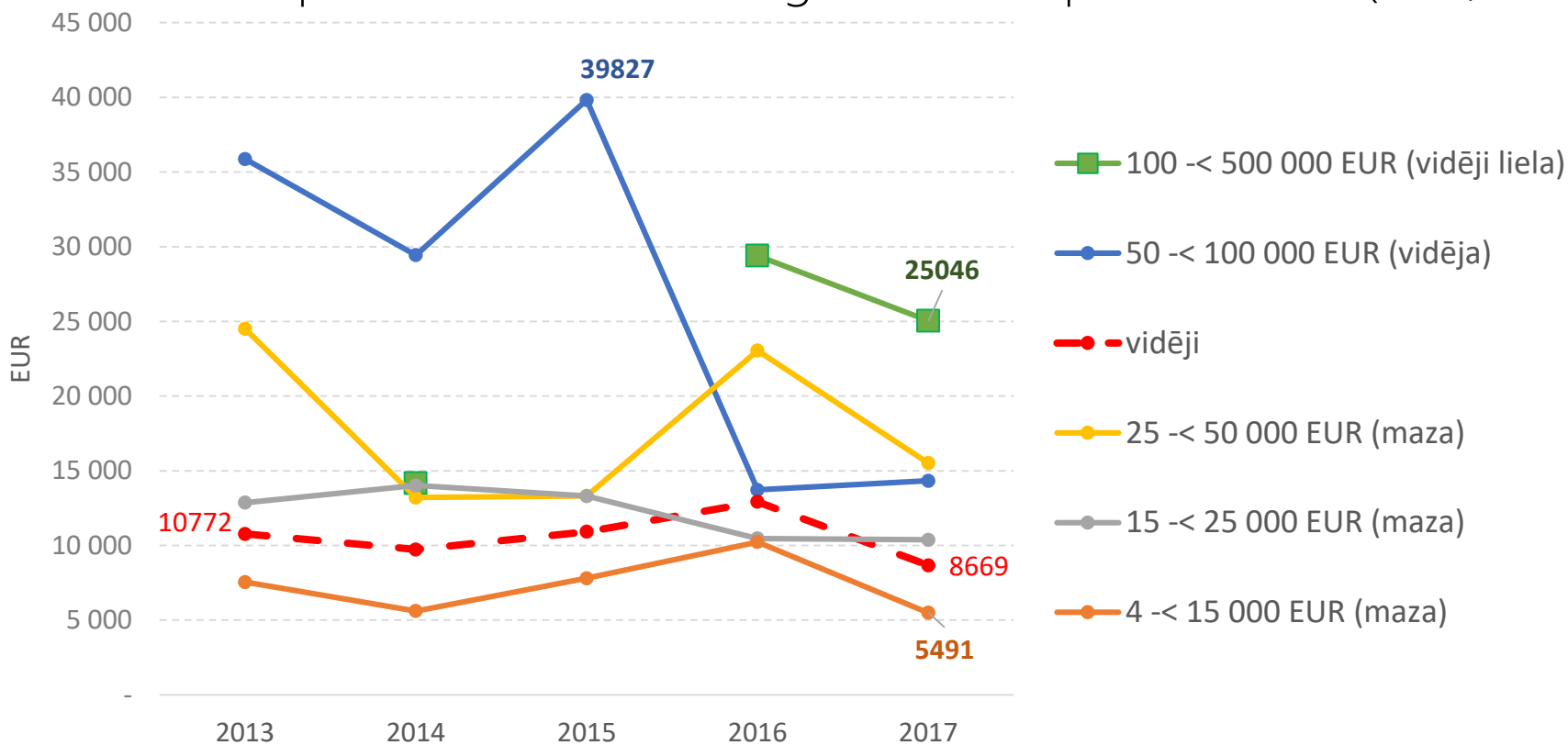
Neto pievienotā vērtība uz gada darbaspēka vienību (EUR/GDV)

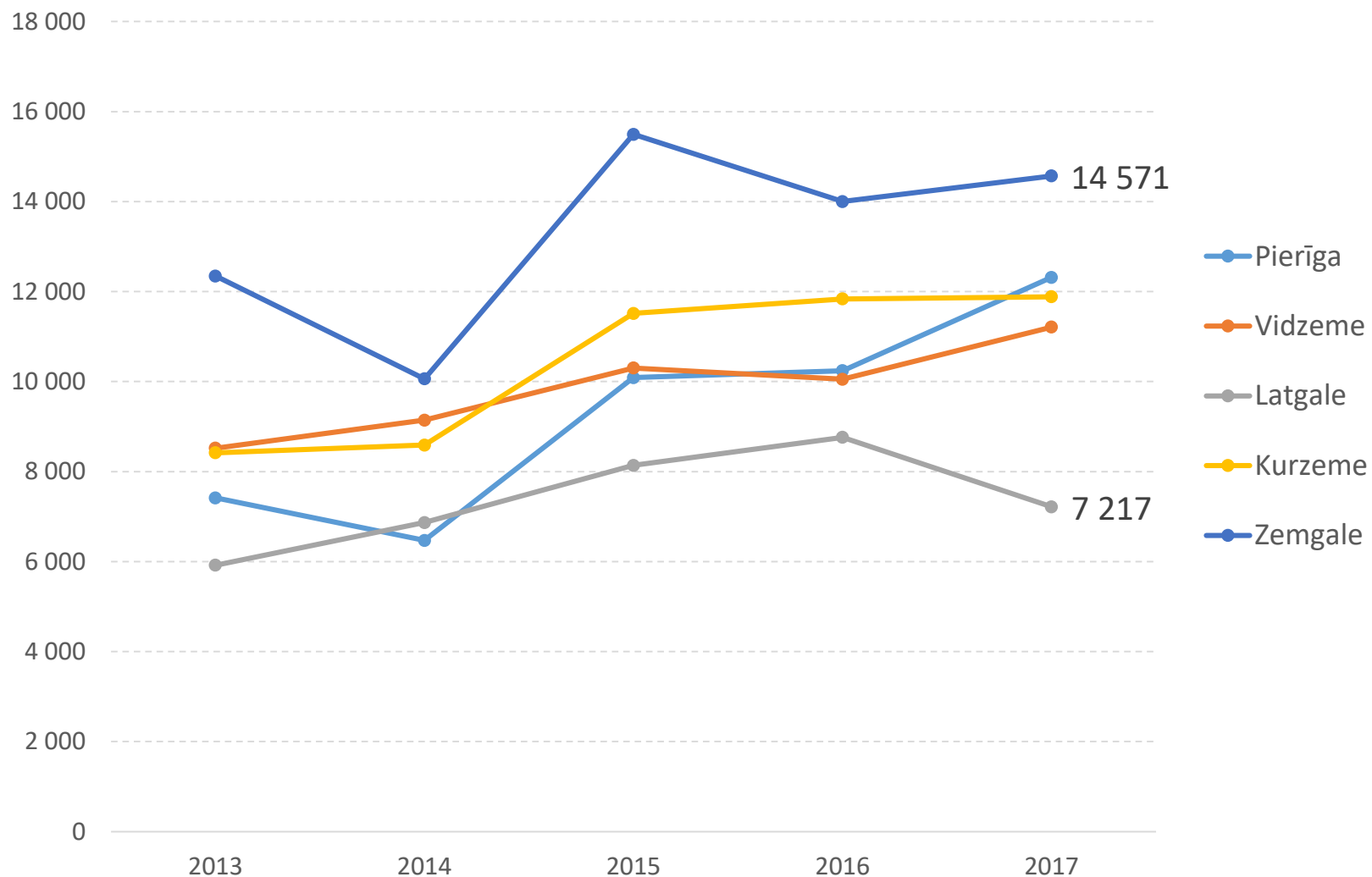
2.5. Atšķirīgi ienākumi dažāda lieluma ganāmo mājlopu saimniecībās

Neto pievienotā vērtība uz gada darbaspēka vienību (EUR/GDV)

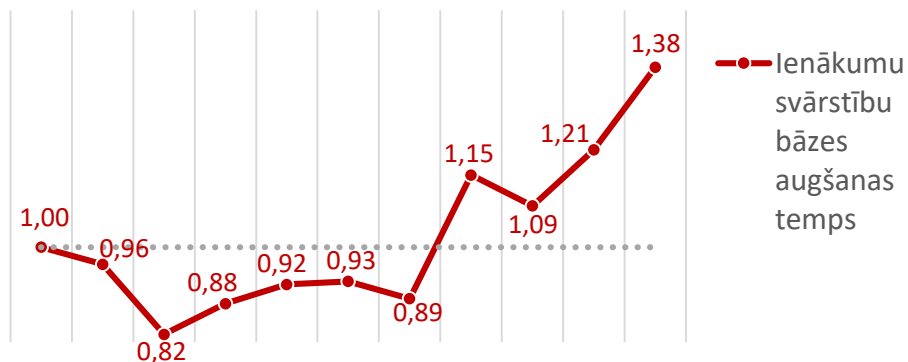

2.6. Atšķirīgi ienākumi reģionos

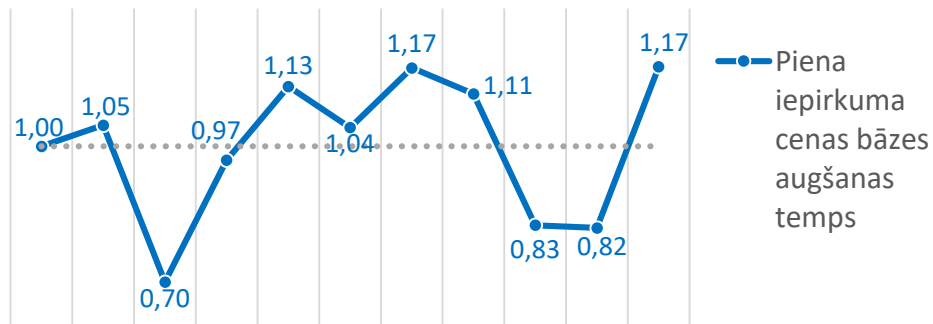

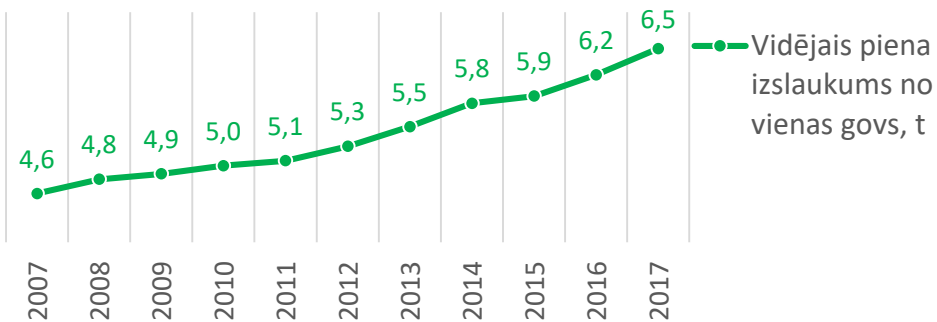
2.7. Ienākumu svārstības – PIENA LOPKOPIĒBA

Bruto ienākumu EUR/GDV izmaiņas pret 2007. gadu

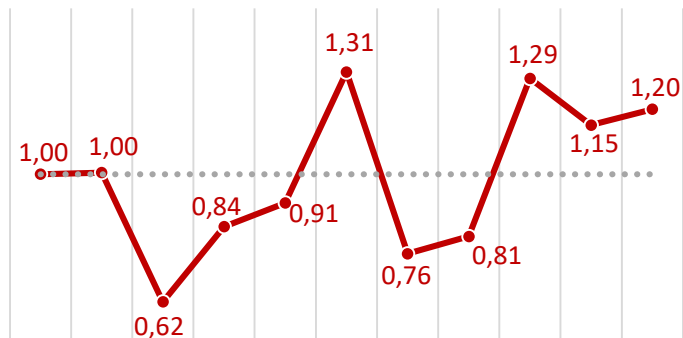

Izmaiņas pret 2007. gadu

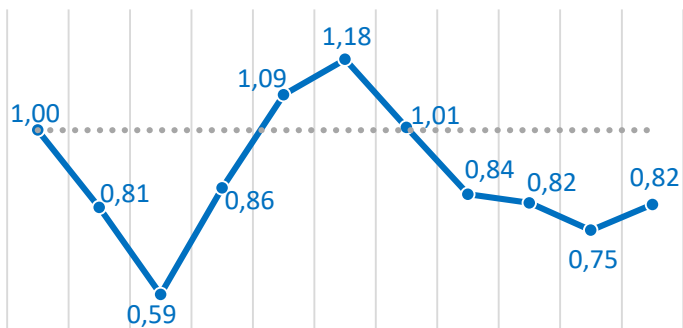

2.8. Ienākumu svārstības – GRAUDKOPIĒBA

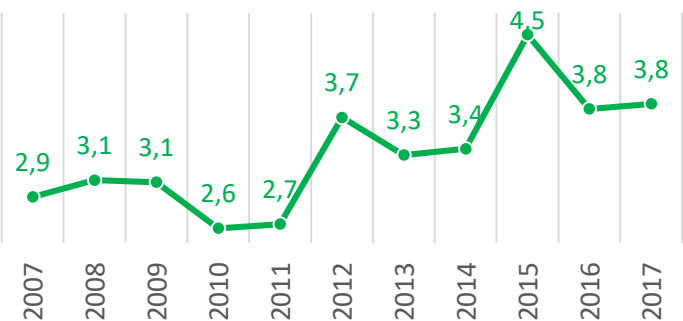
—●— Ienākumu svārstību bāzes augšanas temps

Bruto ienākumu EUR/GDV izmaiņas pret 2007. gadu

—●— Graudu iepirkuma cenas bāzes augšanas temps

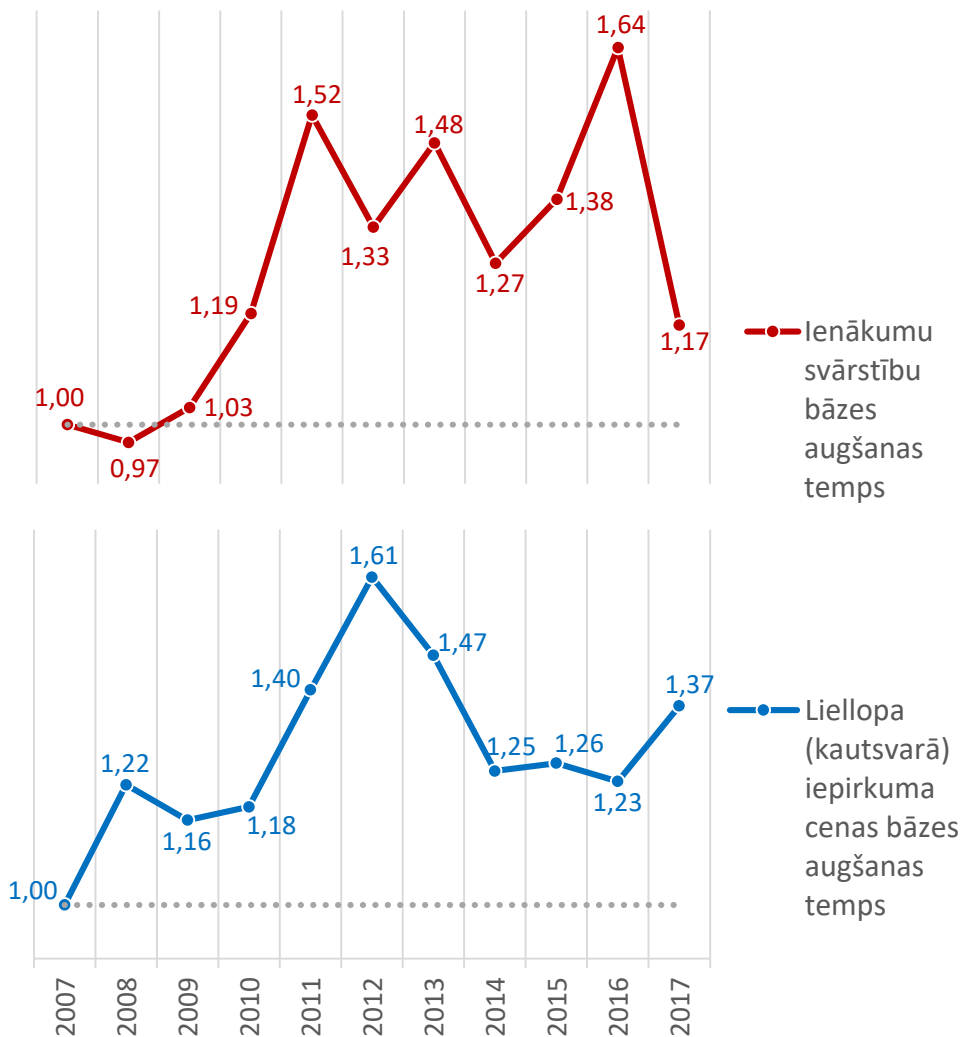
Izmaiņas pret 2007. gadu

—●— Ražība, t/ha

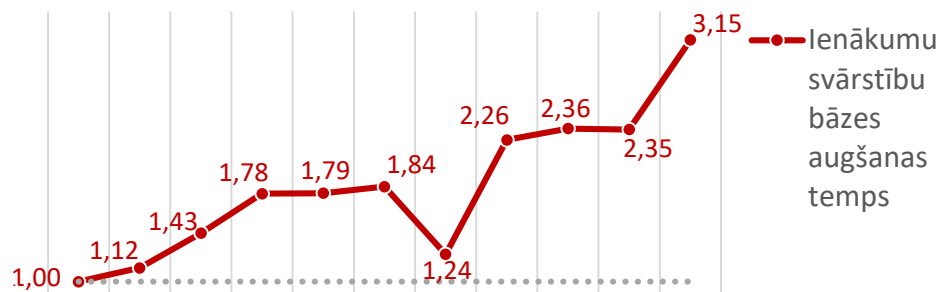

2.9. Ienākumu svārstības – GANĀMIE MĀJLOPI

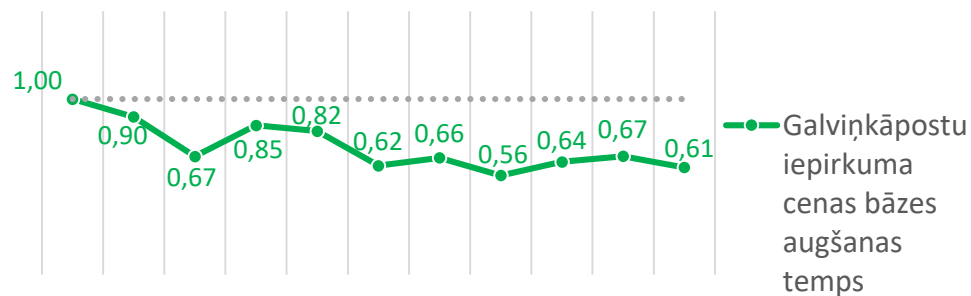

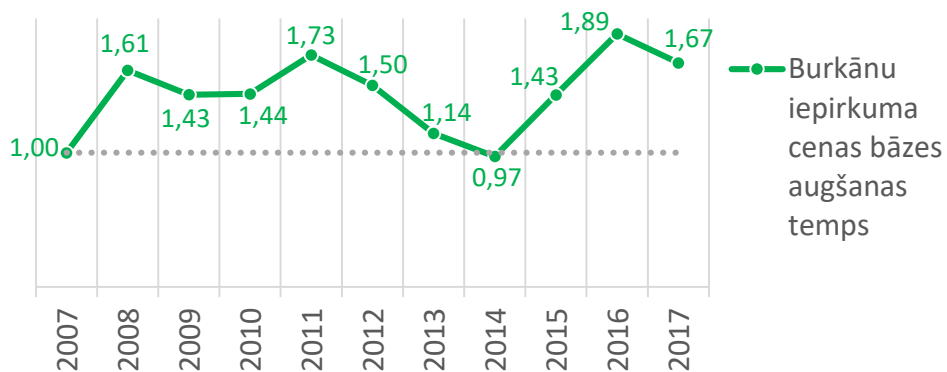
2.10. Ienākumu svārstības – DĀRZENĀKOPIĀ

Bruto ienākumu EUR/GDV izmaiņas pret 2007. gadu

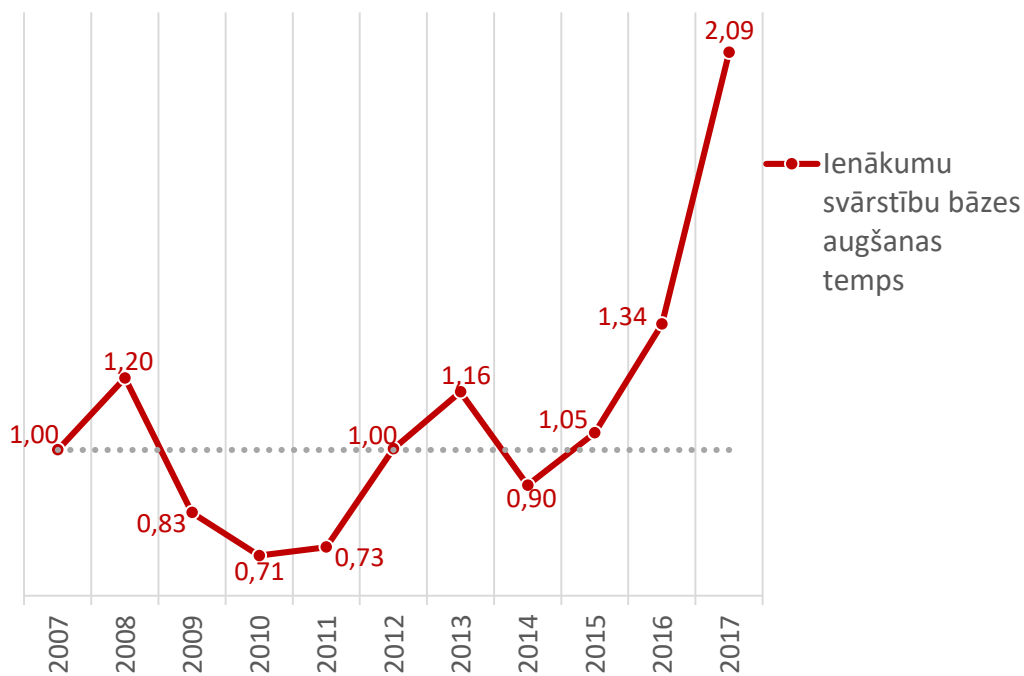

Izmaiņas pret 2007. gadu

2.11. Ienākumu svārstības – ILGGADĪGO KULTŪRAUGU AUDZĒŠANA

Bruto ienākumu EUR/GDV izmaiņas pret 2007. gadu

1. Eiropas Komisijas izvirzītās problēmas
2. SVID analīzē identificētās problēmas
- 3. Tiešo maksājumu saņēmēju struktūra Latvijā, 2017**
4. Ražošana saistītā atbalsta nozarēs
5. Maksājuma samazinājuma paredzamā ietekme
6. Risināmās problēmas – pēc reģionālajām konferencēm
7. SVID analīzes un EK izvirzītās problēmas

3.1. Tiešo maksājumu saņēmēji 2017.gadā

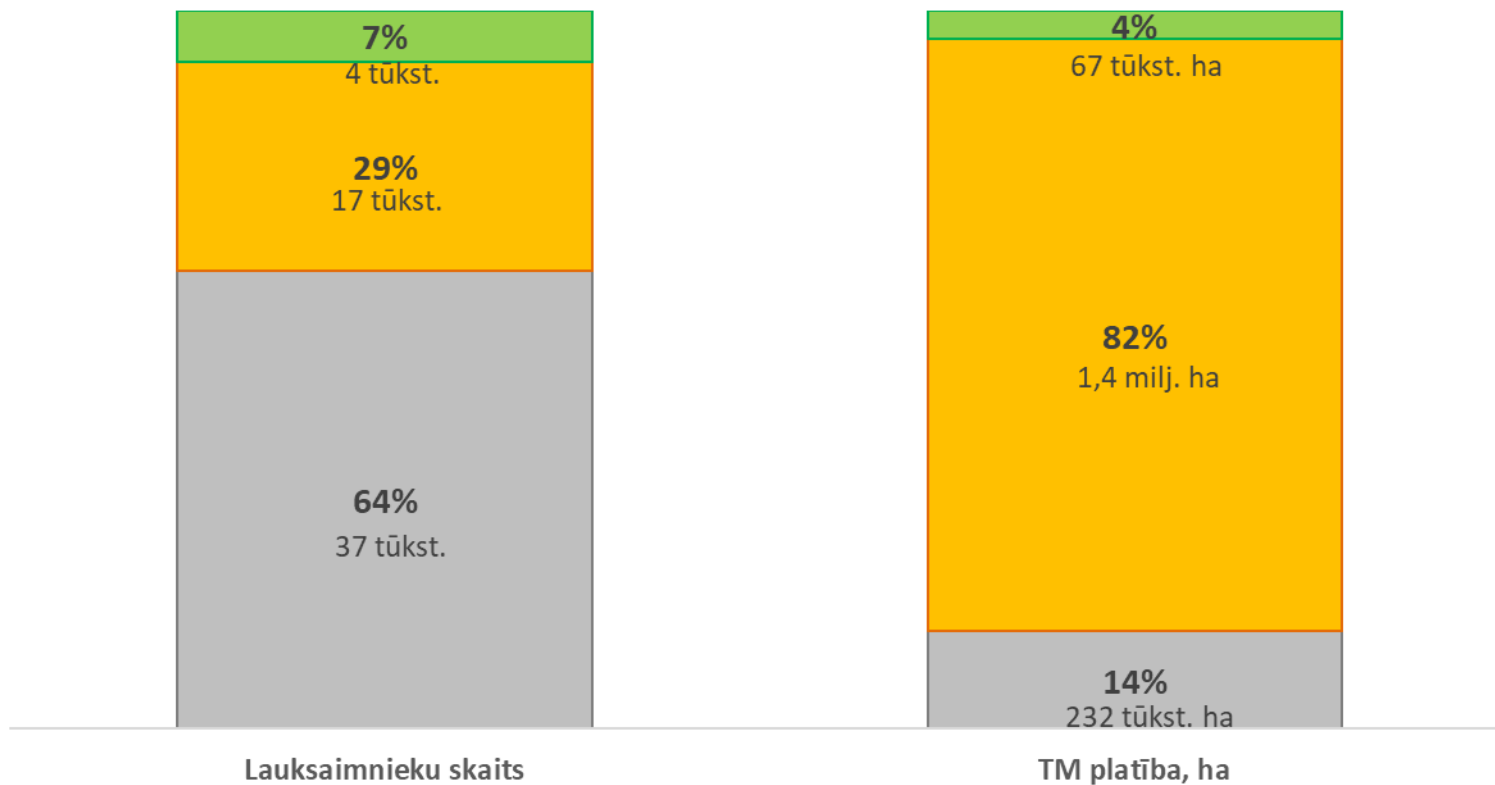
2% saimniecības
apsaimnieko 43% zemes
un saņem 42% maksājumu

	1 - 5 ha (SI 2 800)	5 - 30 ha (SI 8 444)	30 - 250 ha (SI 48 000)	> 250 ha (SI 536 000)	Kopā
Saimn. skaits, tūkst.	23 214 40%	26 311 45%	7 577 13%	1 194 2%	58 296
Hektāri, tūkst. ha	63 4%	316 19%	595 35%	733 43%	1 706
Tiešie maksājumi, milj. eur	10 5%	39 17%	81 36%	95 42%	226
Potenciālā izlaide, milj. eur	2%	14%	34%	51%	

3.2. 58 296 saimniecību sadalījums pēc deklarētiem ieņēmumiem

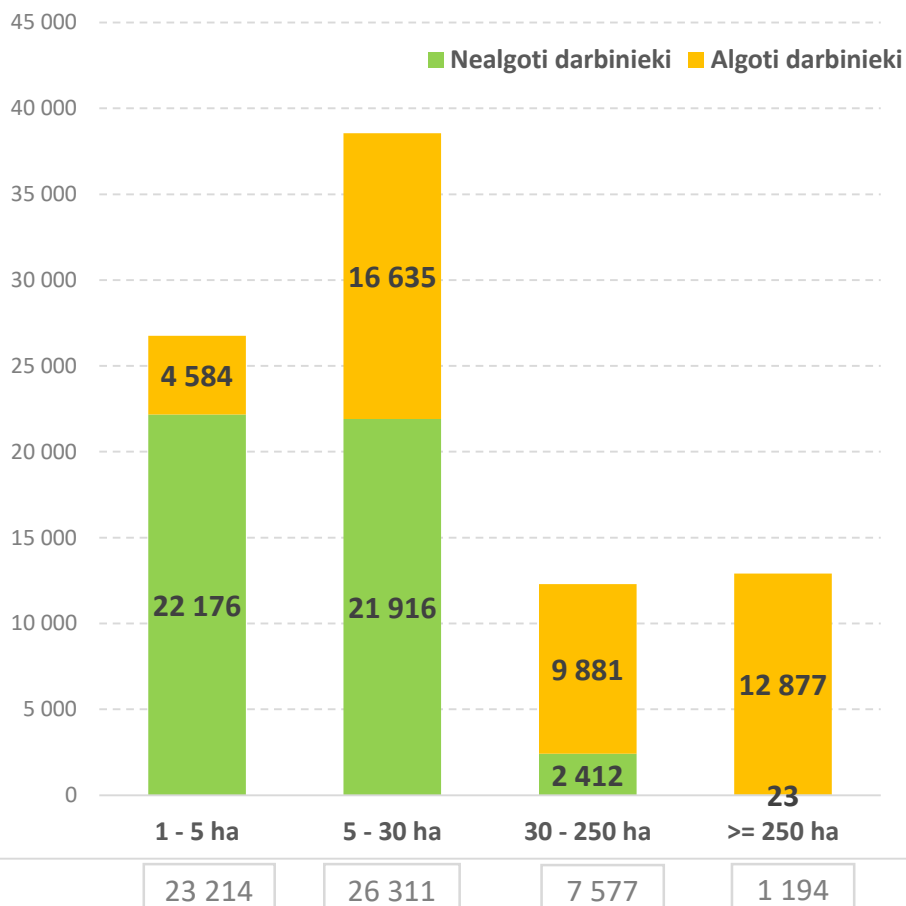

- Lauksaimnieki, kuri deklarē ieņēmumus, nav samazināts akcīzes nodoklis
- Lauksaimnieki, kuri deklarē ieņēmumus, ir samazināts akcīzes nodoklis
- Lauksaimnieki, kuri nedeclarē ieņēmumus

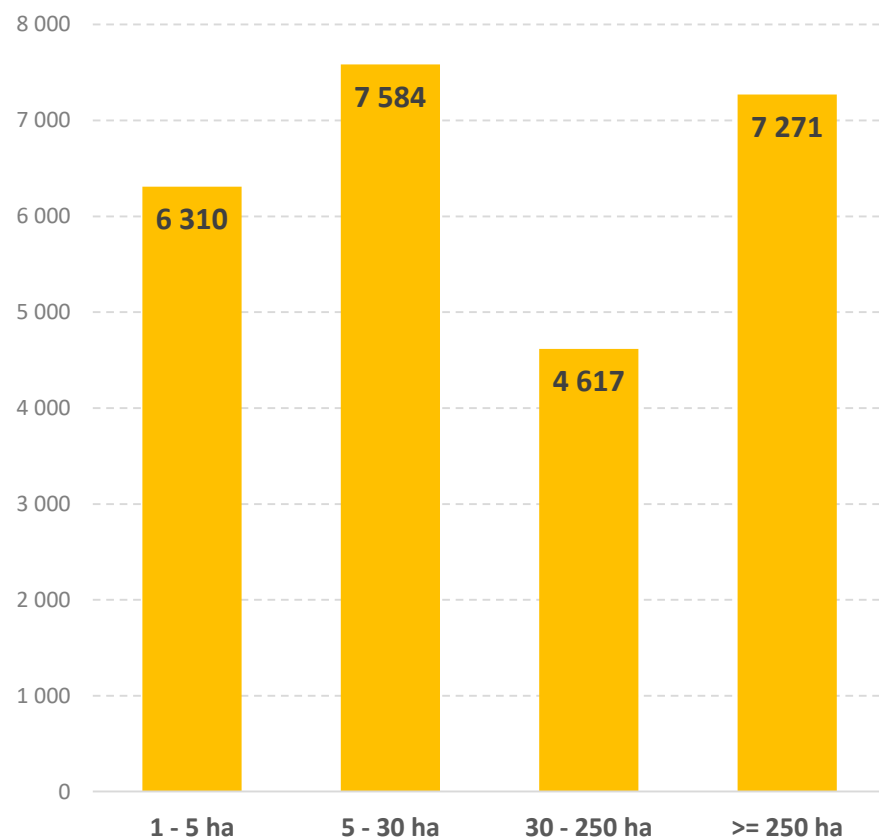

3.3. Darbinieku skaits un darba alga dažāda lieluma saimniecībās 2017.gadā

Algoti un nealgoti* darbinieki

Algota darbinieka vidējā alga, eur

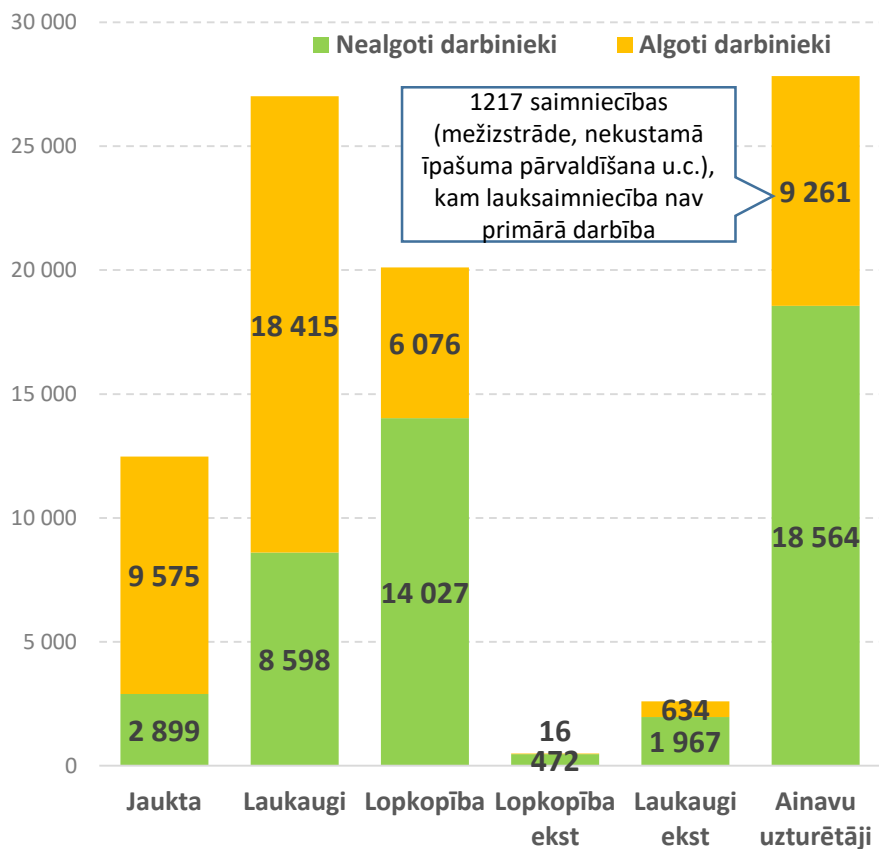

* Nealgotie darbinieki - katrai fiziskai personai īpašnieks – viens nealgots darbinieks; algotie darbinieki - vidējais darbinieku skaits no VID atskaitēm periodos, kuros tie nodarbināti

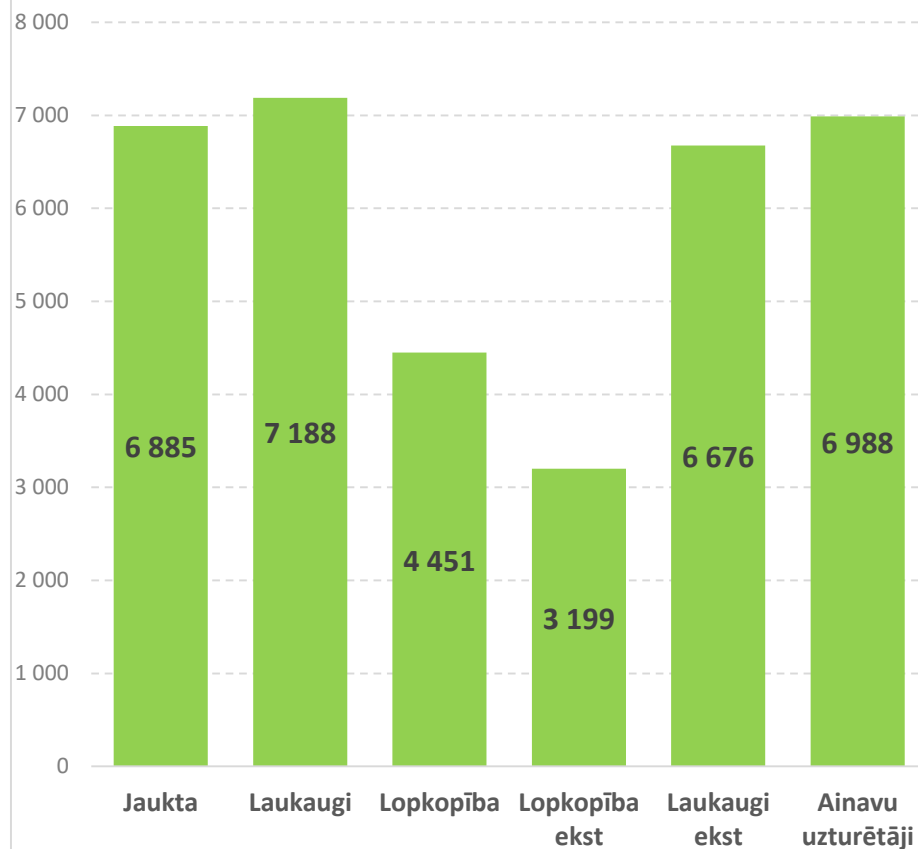

3.4. Darbinieku skaits un darba alga dažādu specializāciju saimniecībās 2017.gadā

Algoti un nealgoti* darbinieki

Algota darbinieka vidējā alga, eur

4 917

12 615

18 239

507

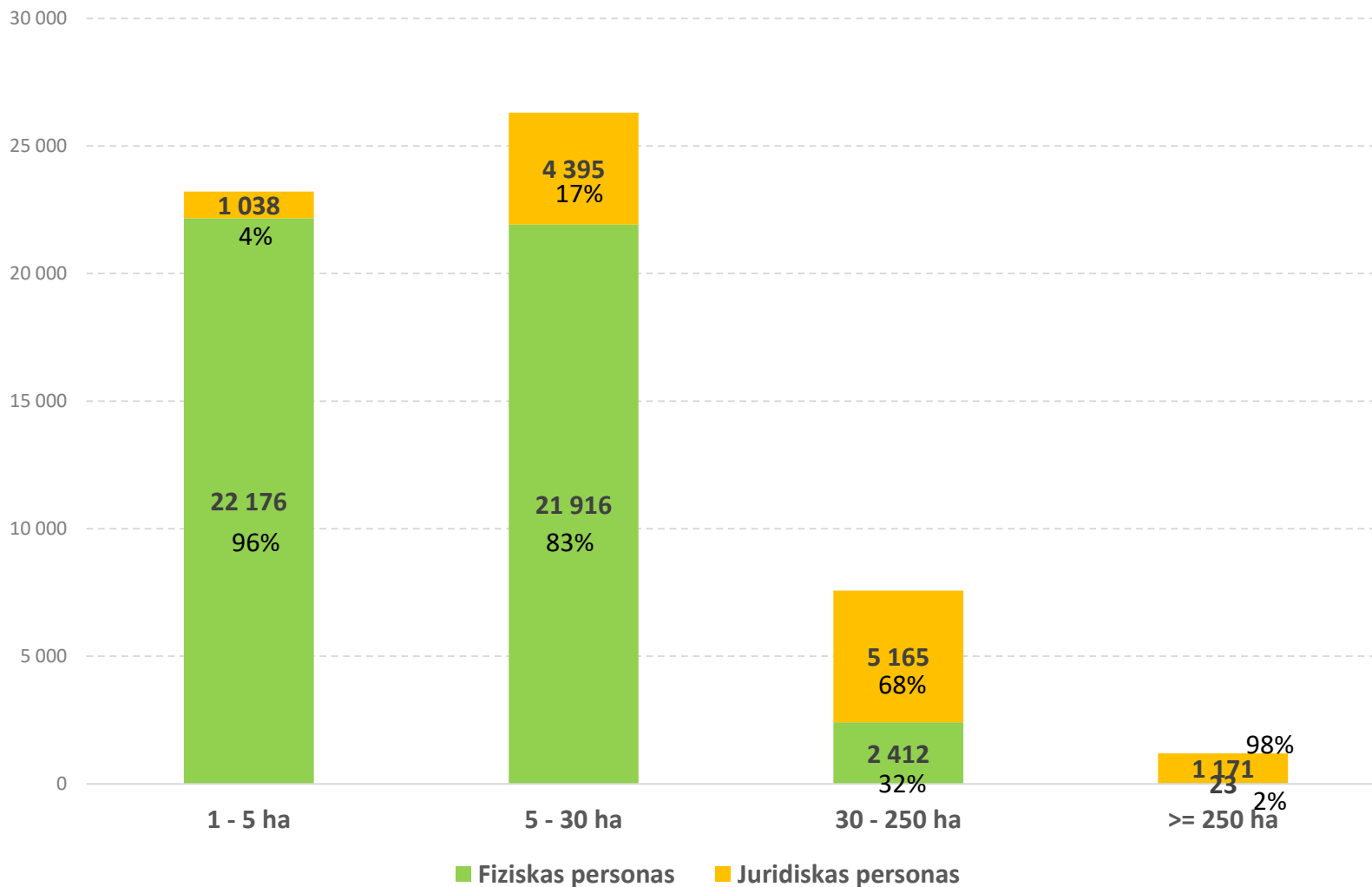
2 237

19 781

* Nealgotie darbinieki - katrai fiziskai personai īpašnieks – viens nealgots darbinieks; algotie darbinieki - vidējais darbinieku skaits no VID atskaitēm periodos, kuros tie nodarbināti

3.5. Uzņēmējdarbības veidi dažāda lieluma saimniecībās 2017.gadā

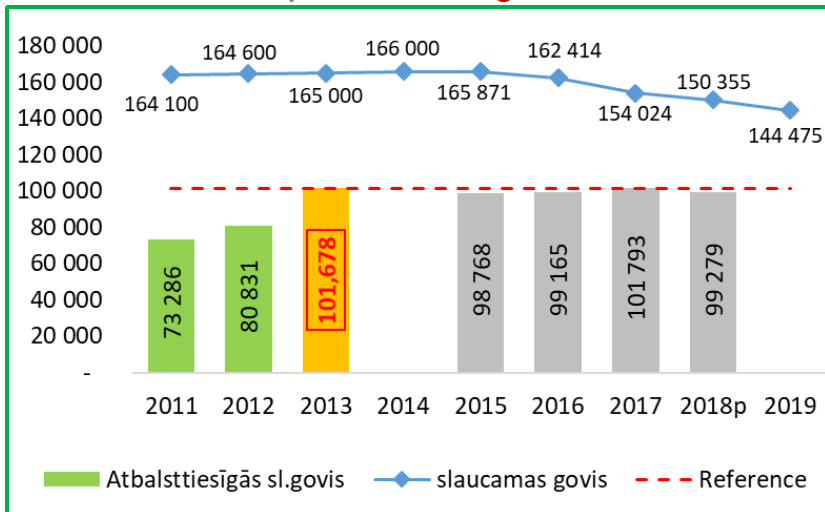

1. Eiropas Komisijas izvirzītās problēmas
2. SVID analīzē identificētās problēmas
3. Tiešo maksājumu saņēmēju struktūra Latvijā, 2017
- 4. Ražošana saistītā atbalsta nozarēs**
5. Maksājuma samazinājuma paredzamā ietekme
6. Risināmās problēmas – pēc reģionālajām konferencēm
7. SVID analīzes un EK izvirzītās problēmas

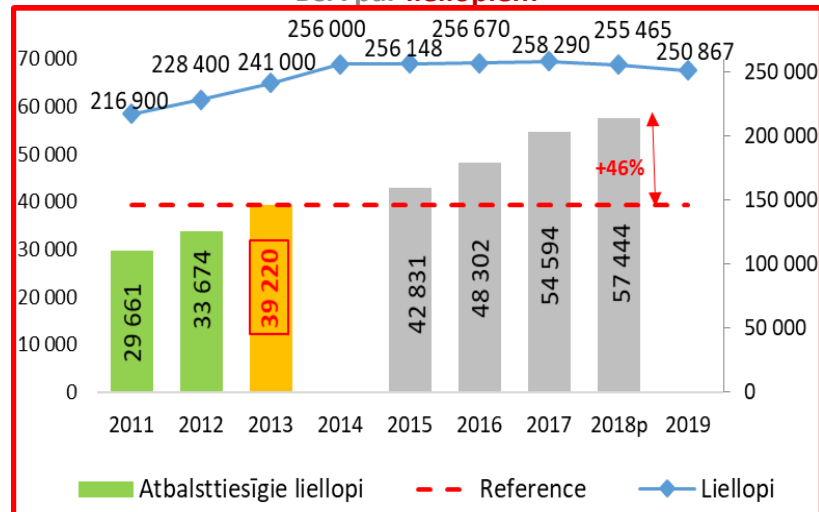

4.1. Ražošanas saistītā atbalsta nozarēs

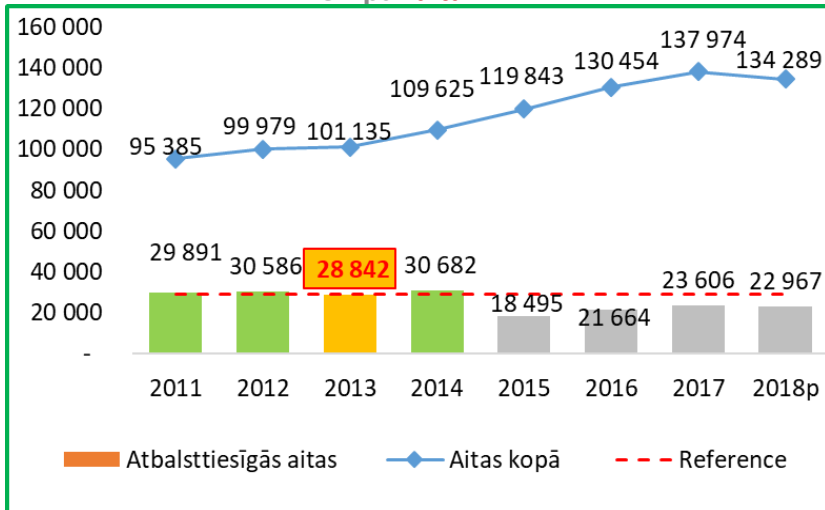
BSA par slaucamām govīm

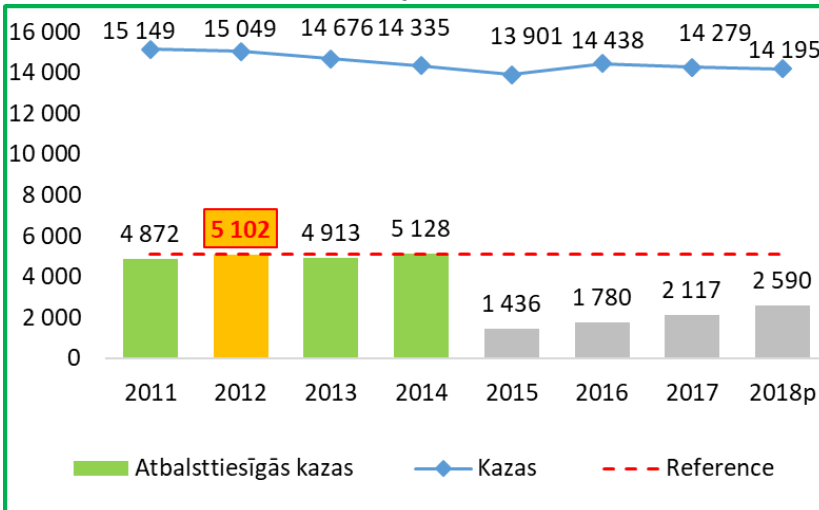
BSA par liellopiem

BSA par aitām

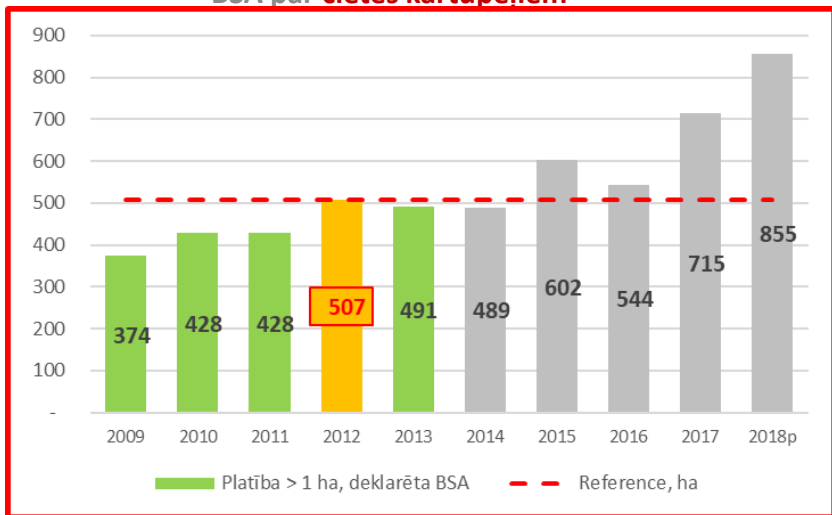
BSA par kazām

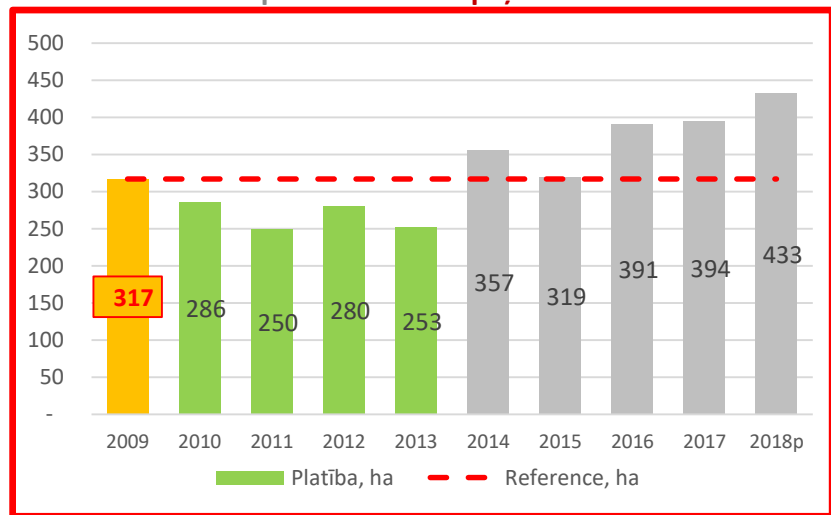

4.2. Ražošanas saistītā atbalsta nozarēs

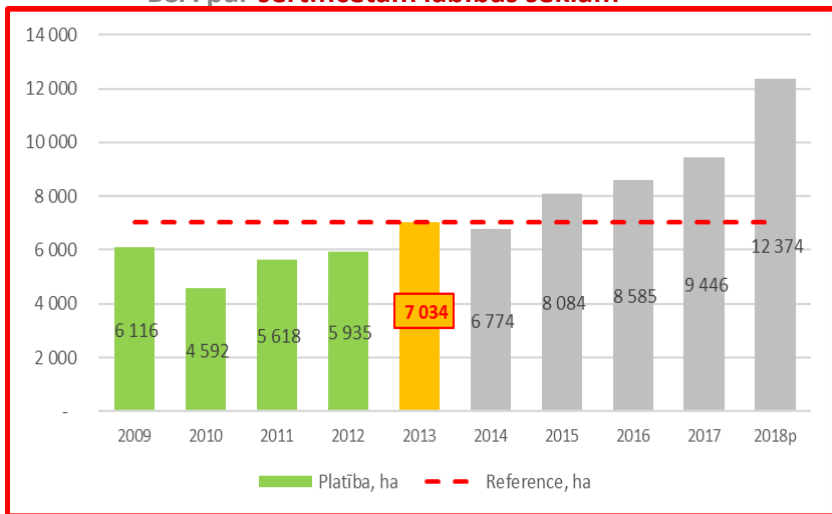
BSA par cietes kartupeļiem

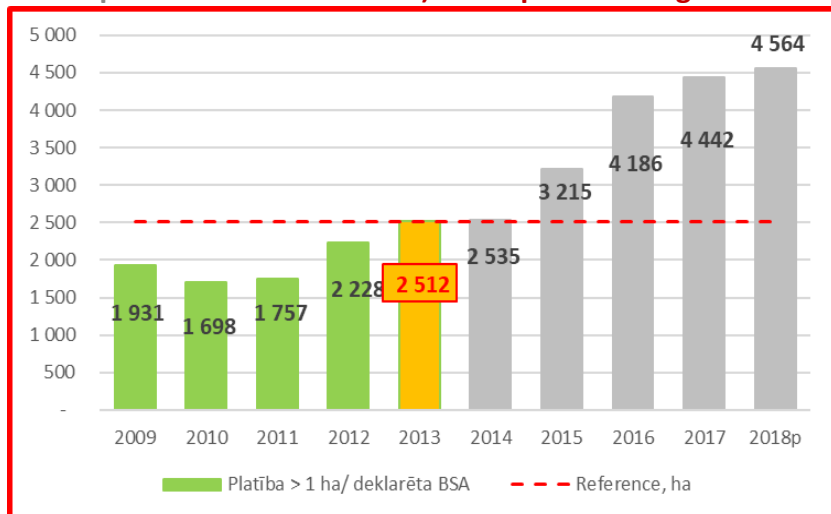
BSA par sēklas kartupeļiem

BSA par sertificētām labības sēklām

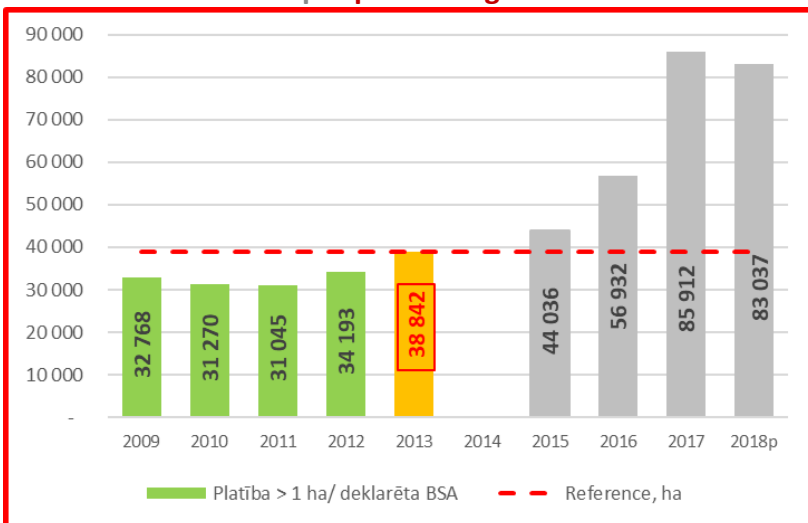
BSA par sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām

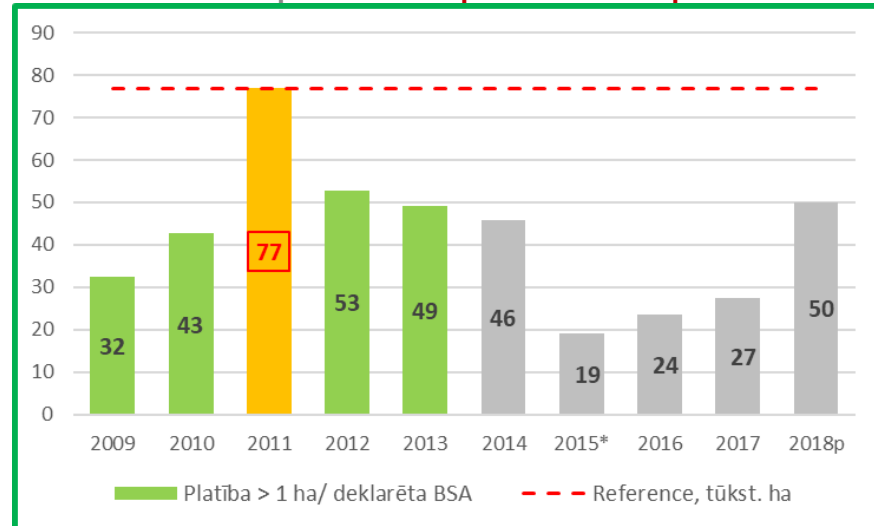

4.3. Ražošanas saistītā atbalsta nozarēs

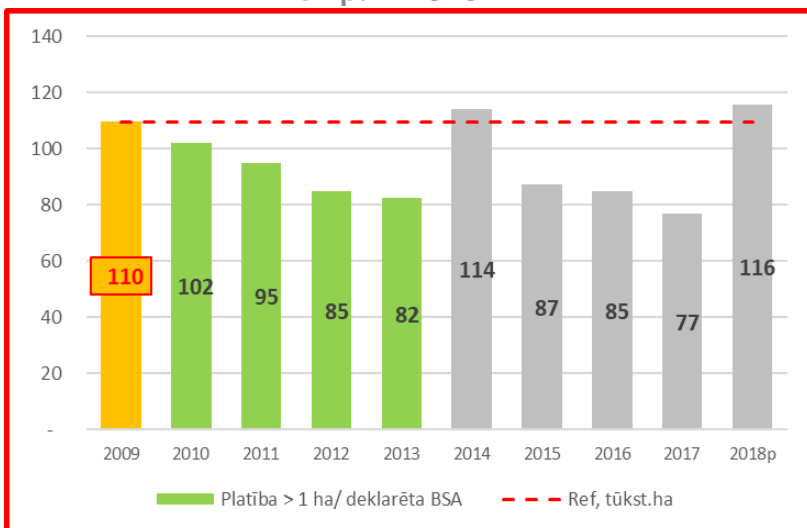
BSA par proteīnaugiem

BSA par vasaras rapsi un vasaras ripsi

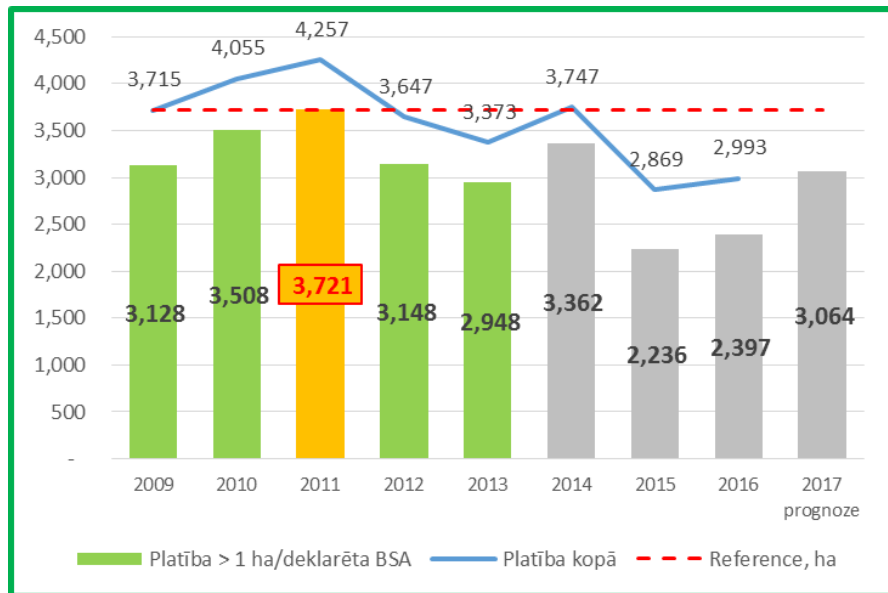
BSA par miežiem

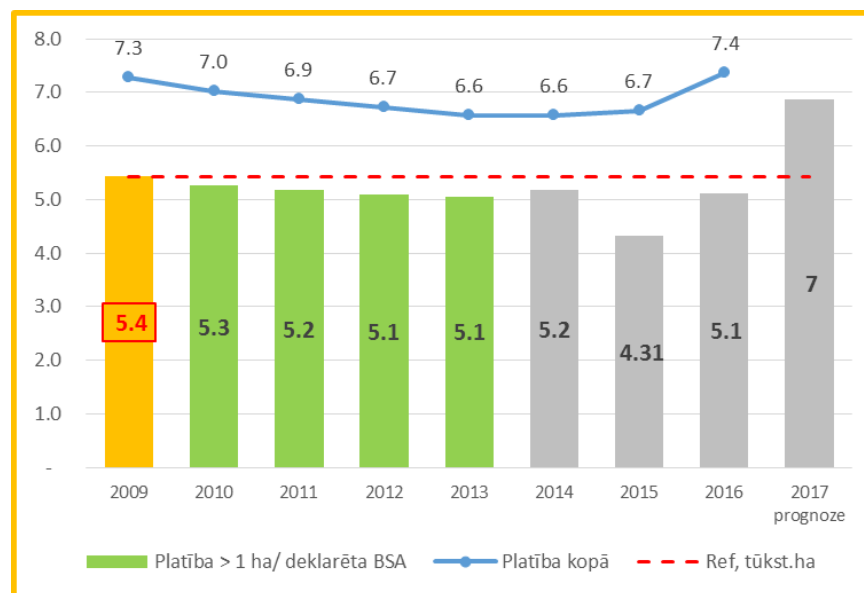

4.4. Ražošanas saistītā atbalsta nozarēs

BSA par dārzeņiem

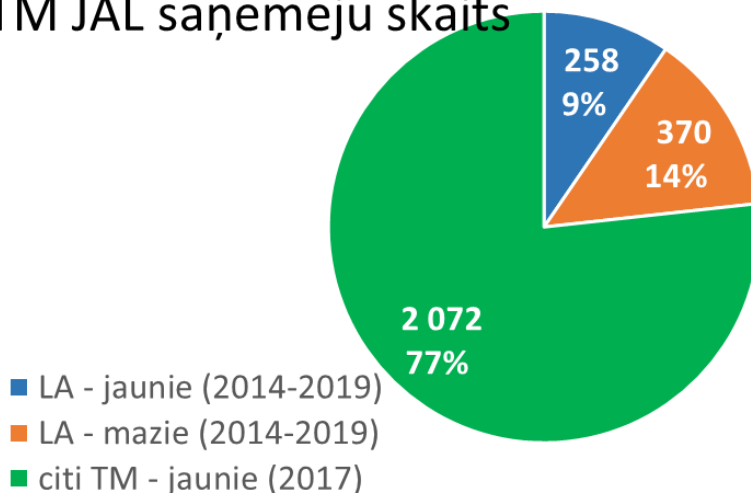
BSA par augļiem un ogām

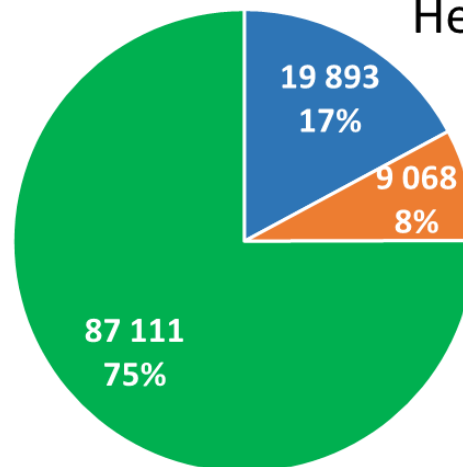

4.5. Tiešo maksājumu JAL atbalsta saņēmēji 2017

TM JAL saņēmēju skaits

Hektāri

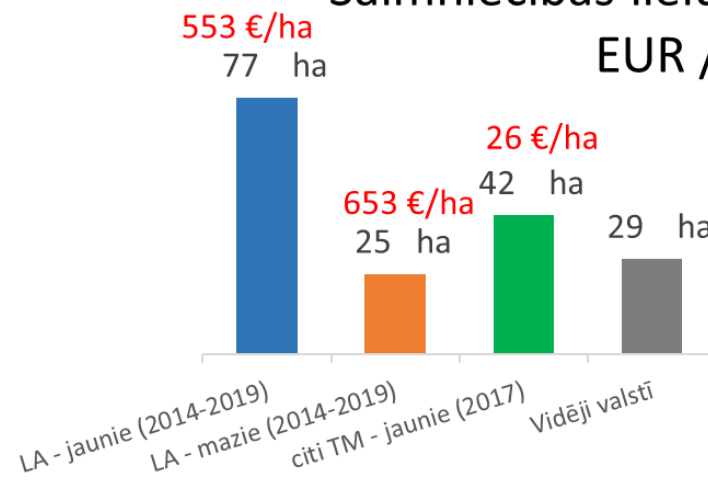

LA – jaunie: Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai

LA – mazie: Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai, attīstot mazās lauku saimniecības

TM – jaunie: TM atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem

Saimniecības lielums
EUR / ha

1. Eiropas Komisijas izvirzītās problēmas
2. SVID analīzē identificētās problēmas
3. Tiešo maksājumu saņēmēju struktūra Latvijā, 2017
4. Ražošana saistītā atbalsta nozarēs
- 5. Maksājuma samazinājuma paredzamā ietekme**
6. Risināmās problēmas – pēc reģionālajām konferencēm
7. SVID analīzes un EK izvirzītās problēmas

5.1. Maksājuma samazinājums – EK priekšlikums:

DV **ir jāpiemēro** maksājuma samazinājums TM summai, kas pārsniedz 60 000 EUR šādi:

25% summas daļai starp 60 000-75 000 €

50 % summas daļai starp 75 000-90 000 €

75% summas daļai starp 90 000-100 000 €

100% summas daļai, kas pārsniedz 100 000 €.

Pirms maksājuma samazinājumu piemērošanas **ir jāatņem nodarbināto algas un nodokļi**, kas saistītas ar lauksaimniecisko darbību.

Paredzamā ietekme 2026.gadā: 881 saimniecība saņems TM vairāk nekā 60 000 EUR, un 316 saimniecībām tiktu piemērots tiešo maksājumu samazinājums 6 milj. EUR apmērā, jo saimniecību izmaksātās algas un nodokļi ir mazāki par samazināmo summu:

	Ir / Nav samazinājums	Skaitis	TM	TM virs 60 000	Aprēķinātais samazinājums	Algu un nodokļu summa	Piemērotais samazinājums
TM > 60 000 EUR	Kopā	881	117 144 038	64 284 038	50 456 930	130 525 483	6 030 142
	Ir	316	43 572 087	24 612 087	18 897 267	14 809 964	6 030 142
	Nav	565	73 571 951	39 671 950	31 559 662	115 715 519	-

5.2. Maksājuma samazinājums – paredzamā ietekme 2026.gadā:

	Ir / Nav samazinājums	Skaits	TM	TM virs 60 000	Aprēķinātais samazinājums	Algu un nodokļu summa	Piemērotais samazinājums
TM > 60 000 EUR	Kopā	881	117 144 038	64 284 038	50 456 930	130 525 483	6 030 142
	Ir	316	43 572 087	24 612 087	18 897 267	14 809 964	6 030 142
	Nav	565	73 571 951	39 671 950	31 559 662	115 715 519	-

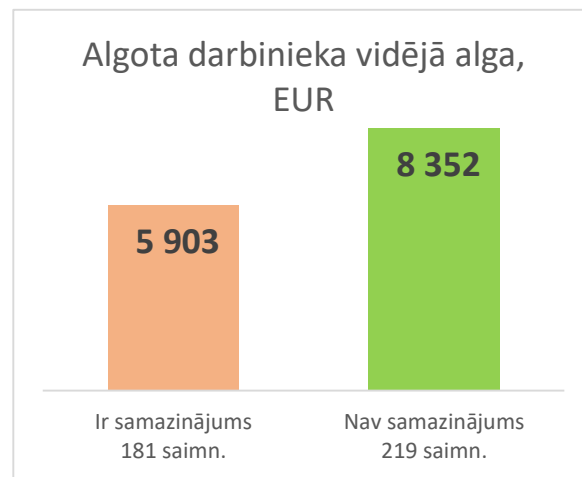
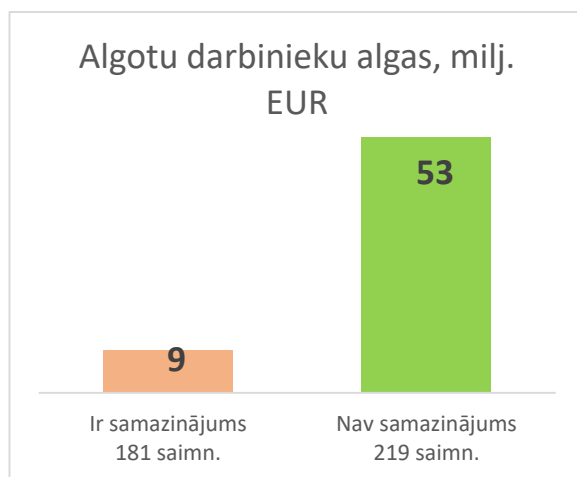
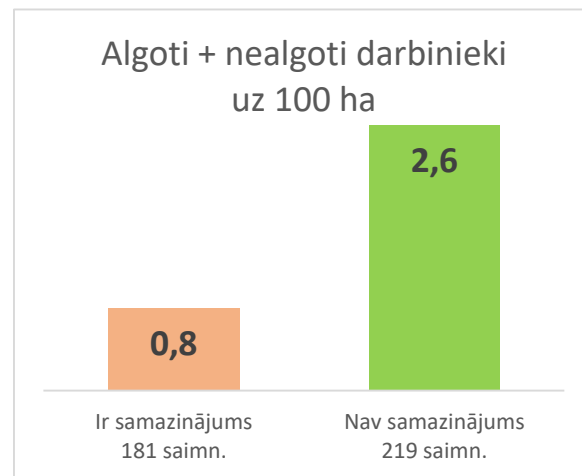
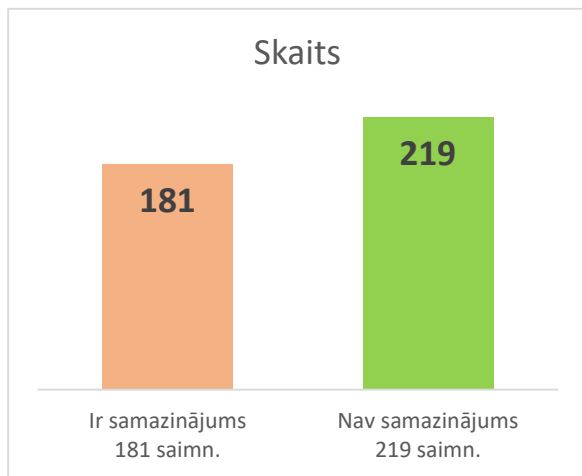
Lielākā daļa no kopējā samazinājuma attiekos uz 181 lielo saimniecību, kuras saņem TM vairāk nekā 100 000 EUR.

TM atbalsta sliiekšņi	Ir / Nav samazinājums	Skaits	TM	TM virs 60 000	Aprēķinātais samazinājums	Algu un nodokļu summa	Piemērotais samazinājums
Līdz 60 000	Nav	57 415	225 794 725	-	-	309 833 418	-
60 000 - 75 000	Ir	43	2 957 108	377 108	94 277	149 897	56 803
	Nav	193	12 889 818	1 309 818	327 454	9 413 870	-
75 000 - 90 000	Ir	50	4 121 505	1 121 505	373 253	680 477	123 689
	Nav	107	8 737 536	2 317 536	757 518	22 352 598	-
90 000 - 100 000	Ir	42	3 979 946	1 459 946	622 460	859 624	187 324
	Nav	46	4 354 627	1 594 627	678 470	4 300 867	-
vairāk kā 100 000	Ir	181	32 513 528	21 653 528	17 807 278	13 119 966	5 662 326
	Nav	219	47 589 970	34 449 970	29 796 220	79 648 184	-

94% no piemērotā samazinājuma attieksies uz saimniecībām virs 100 000 EUR

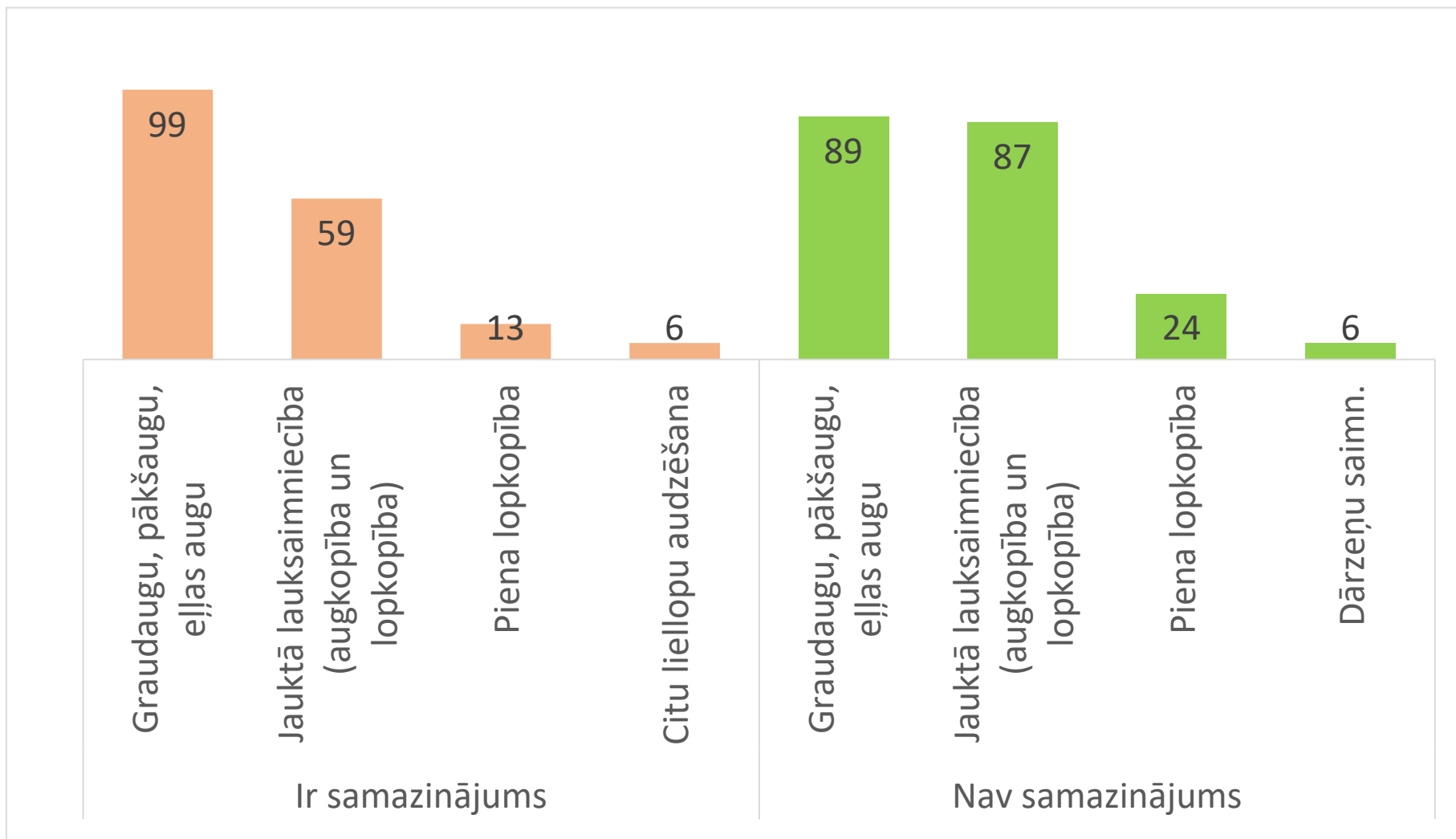

5.3. Maksājuma samazinājums – paredzamā ietekme saimniecībās, kuras saņems **vairāk nekā 100 000 eiro 2026.gadā:**

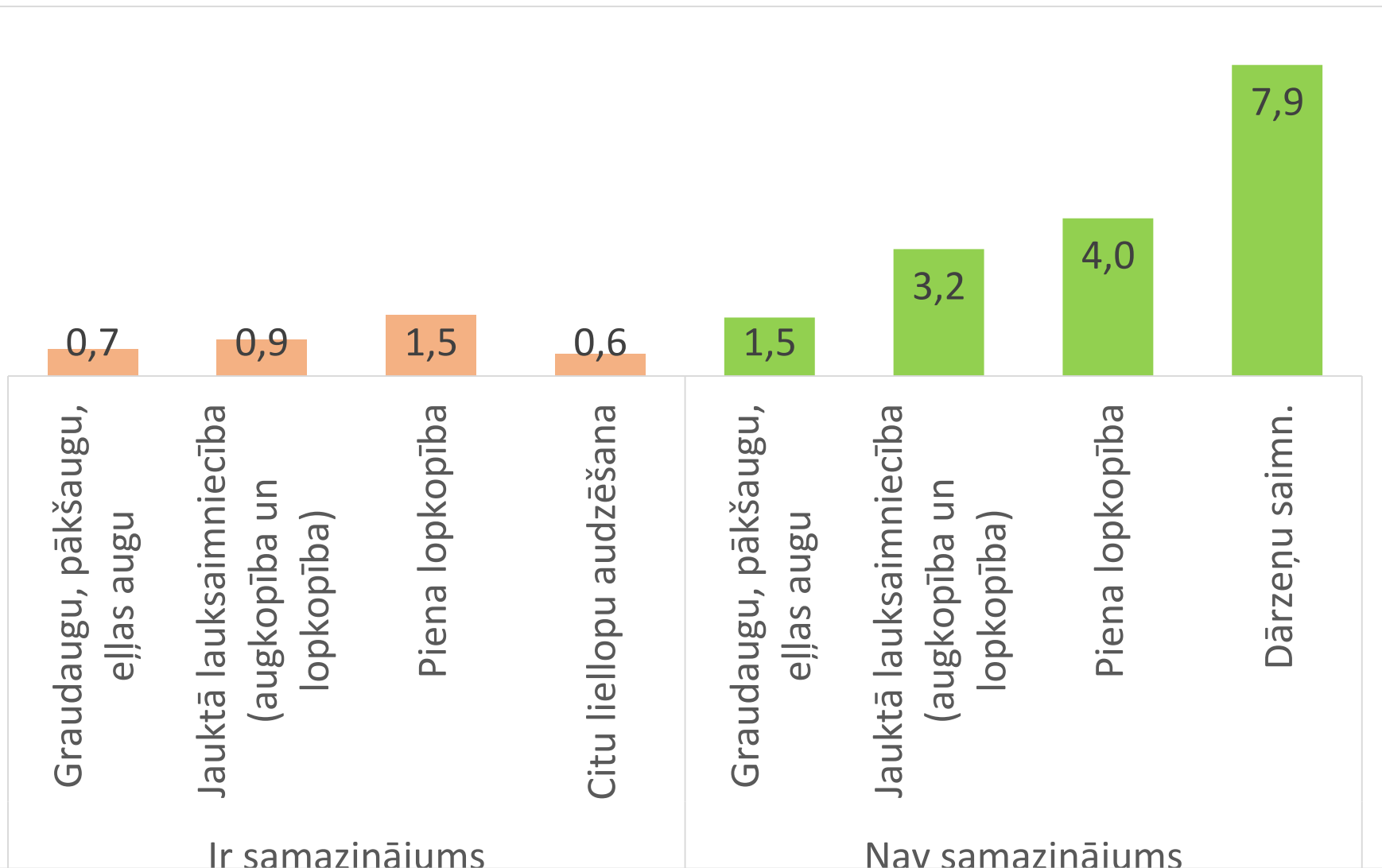

5.4. Saimniecību skaits dažādu specializāciju (pēc NACE 2) saimniecību grupā, kuras saņems vairāk nekā 100 000 eiro 2026.gadā:

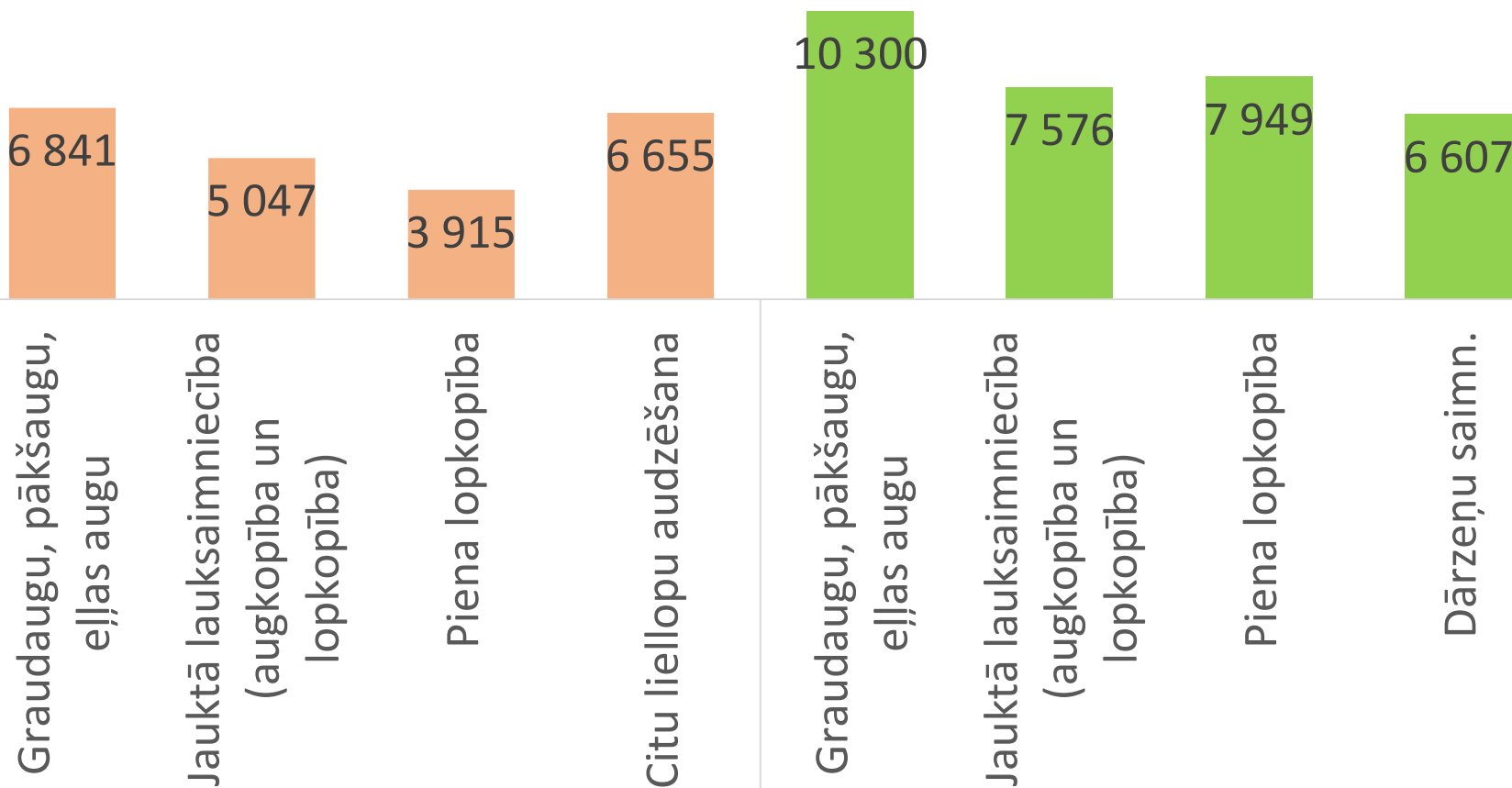

5.5. Vidējais algotu, nealgotu darbinieku skaits uz 100 ha saimniecību grupā, kuras saņems vairāk nekā 100 000 eiro 2026.gadā:

5.6. Vidējā darba alga eiro saimniecībās, kuras saņems vairāk nekā 100 000 eiro 2026.gadā:

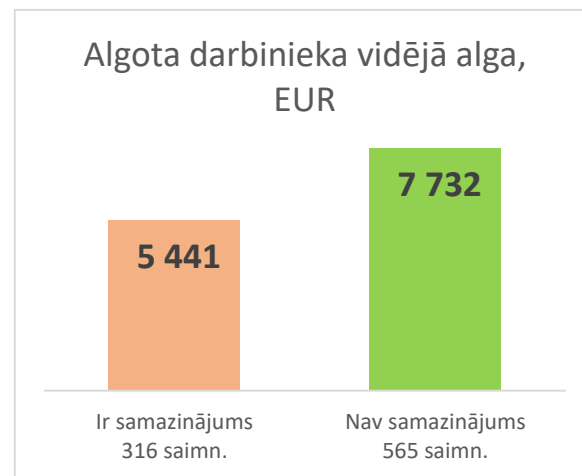
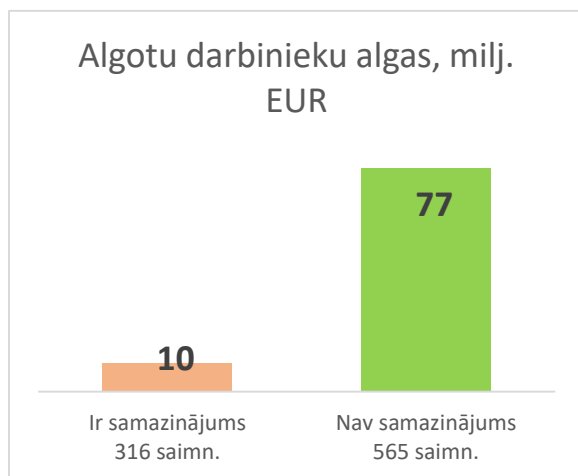
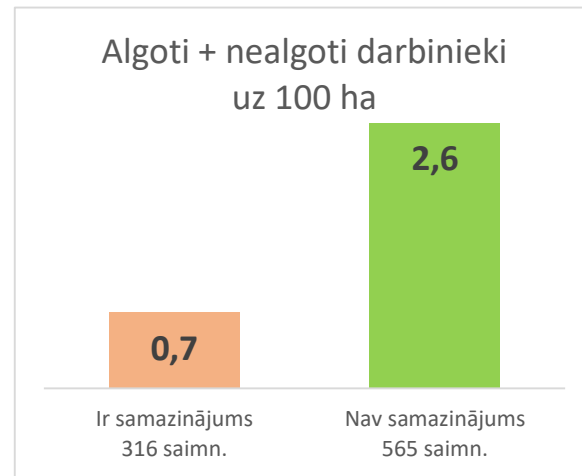
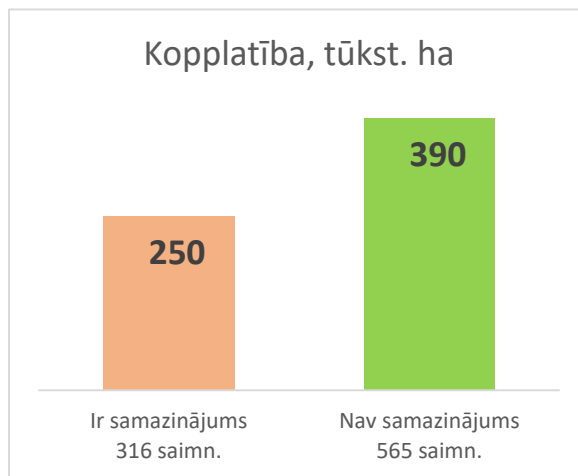
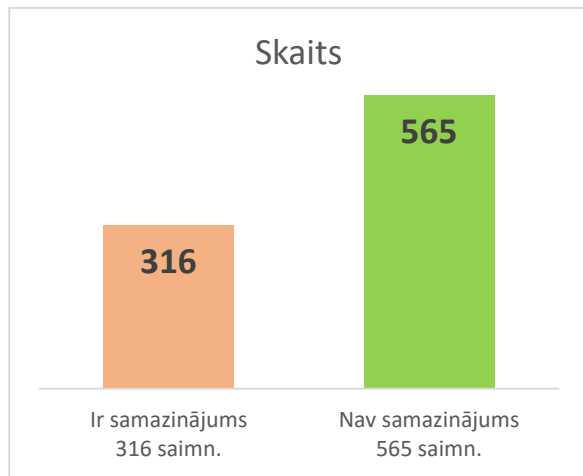

Ir samazinājums

Nav samazinājums

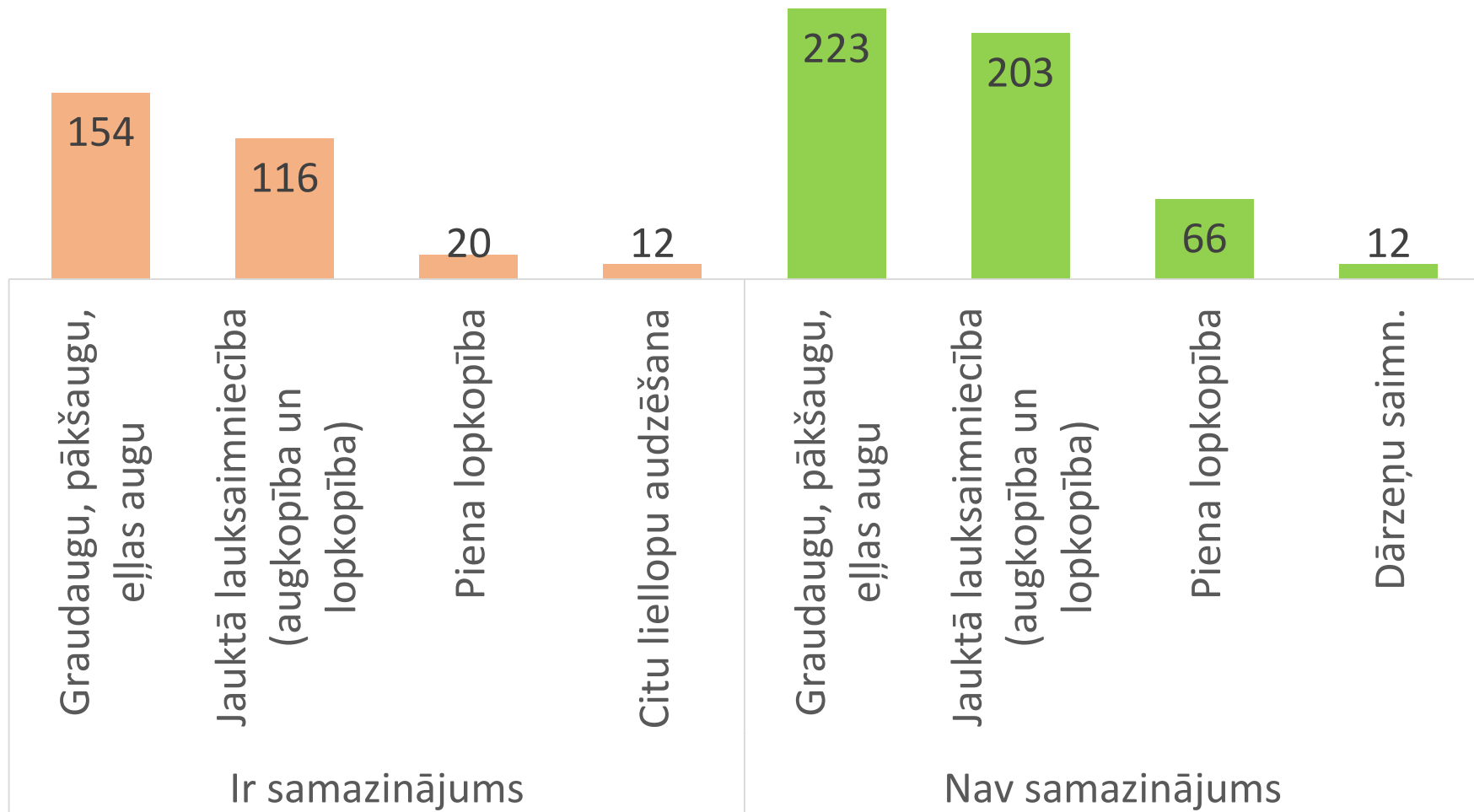

5.7. Maksājuma samazinājums – paredzamā ietekme saimniecībās, kuras saņems **vairāk nekā 60 000 eiro** 2026.gadā:

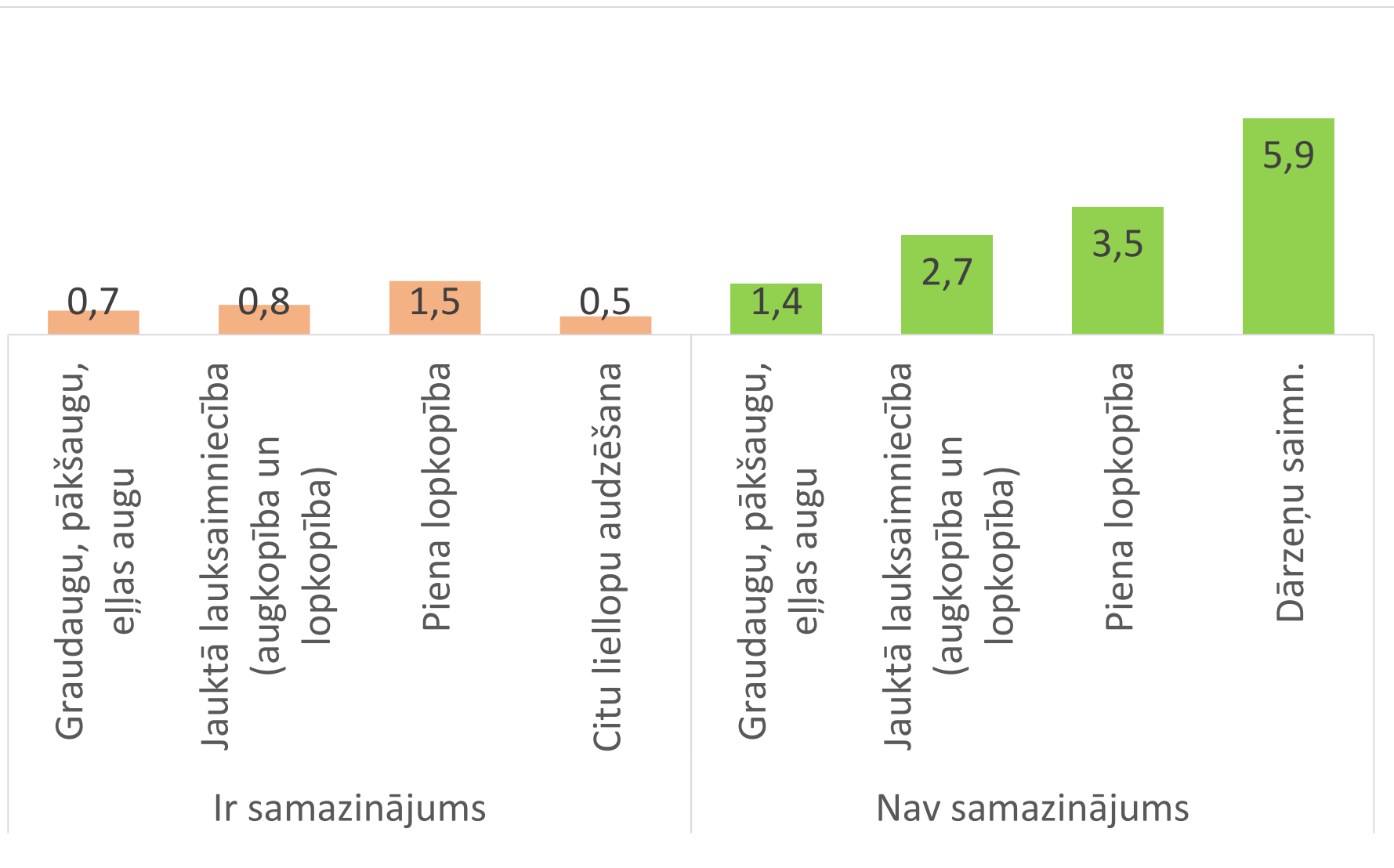

5.8. Saimniecību skaits dažādu specializāciju (pēc NACE 2) saimniecību grupā, kuras saņems vairāk nekā 60 000 eiro 2026.gadā:

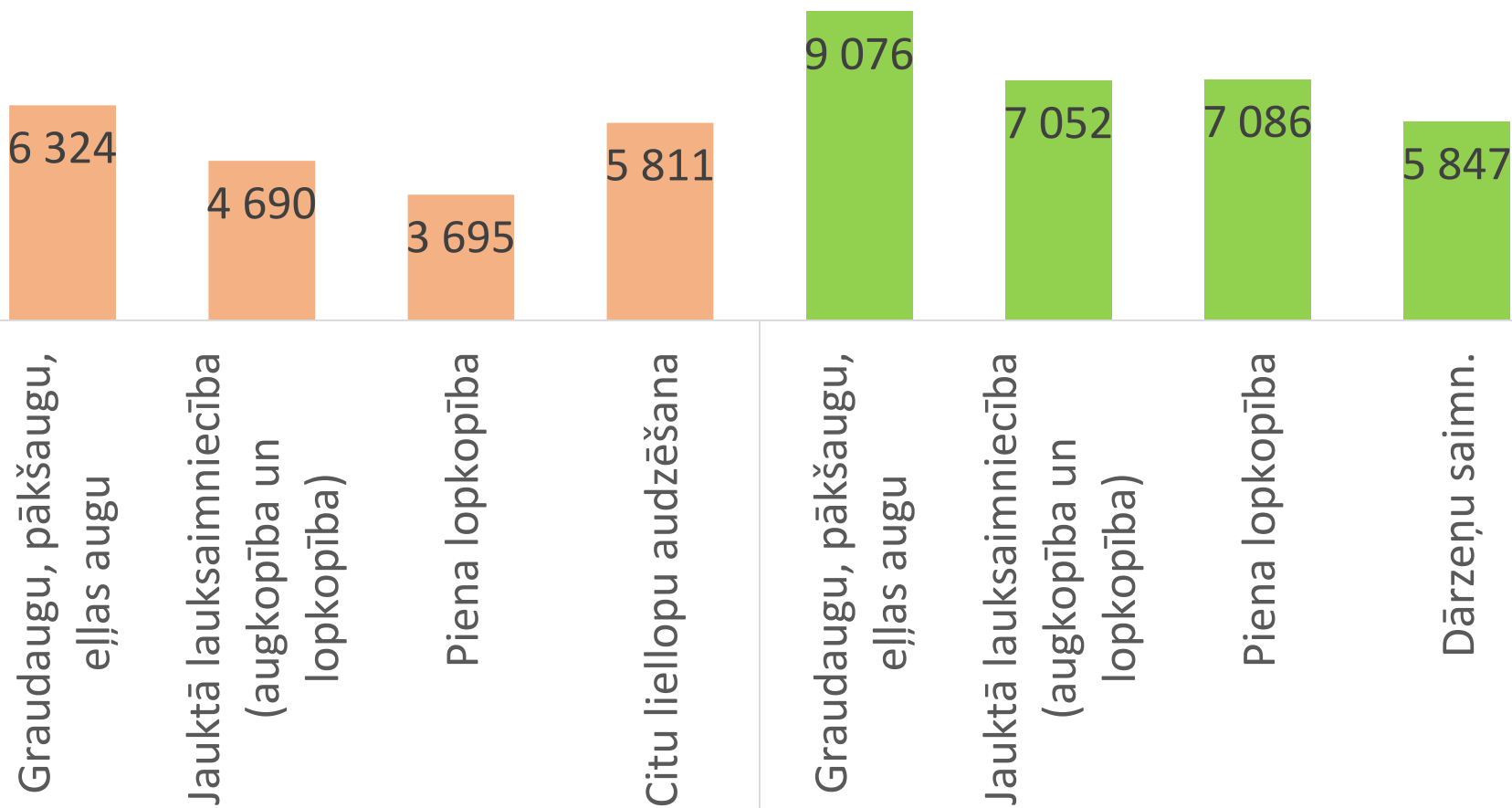

5.9. Vidējais algotu, nealgotu darbinieku skaits uz 100 ha saimniecību grupā, kuras saņems vairāk nekā 60 000 eiro 2026.gadā:

5.10. Vidējā darba alga eiro saimniecībās, kuras saņems vairāk nekā 60 000 eiro 2026.gadā:

Ir samazinājums

Nav samazinājums

1. Eiropas Komisijas izvirzītās problēmas
2. SVID analīzē identificētās problēmas
3. Tiešo maksājumu saņēmēju struktūra Latvijā, 2017
4. Ražošana saistītā atbalsta nozarēs
5. Maksājuma samazinājuma paredzamā ietekme
6. **Risināmās problēmas – pēc reģionālajām konferencēm**
7. **SVID analīzes un EK izvirzītās problēmas**

6.1. Problēmas un vajadzības saistībā ar taisnīgiem ienākumiem – identificētas reģionālajās konferencēs

Talsi:

- Lielāks atbalsts nepieciešams ražotājiem un lopkopības sektoram;
- Neaizmirst mazos lauksaimniekus;
- Mazajām saimniecībām jāprasa atdevi;
- Lielajām saimniecībām jānosaka maksājumu griesti;
- Nosakot atbalstu, jāņem vērā augsnes auglība, apgrozījums.

Jelgava:

- Saglabāt politiku bez radikālām izmaiņām;
- Nedalīt atbalstu pa nozarēm;
- Nepieciešams lielāks atbalsts mazajām saimniecībām;
- Ienākumu atbalsts jāsamazina, konkurenci nosaka tirgus (un pretēji);
- Jāstiprina spēja pārdot preces un pakalpojumus.

6.2. Problēmas un vajadzības saistībā ar taisnīgiem ienākumiem – identificētas reģionālajās konferencēs

Smiltene:

- Vairākums saka, ka jā saglabā/ mazākums, ka jālikvidē mazo lauksaimnieku shēma;
- Neierobežot ne mazas, ne lielas saimniecības, svarīga ražošanas un atdeve, saistīt atbalstu ar ražošanu, stimulēt ražošanu mazajās saimn.;
- Vairāk atbalsta mērķējams darbietilpīgām nozarēm – lopkopība, dārzenkopība un augļkopība;
- Jāatbalsta ģimenes saimniecības.

Aizkraukle:

- VPM pārdalāms saimniecībām, kas ražo, bet lielajām saimniecībām nosakāmi maksājumu griesti;
- Dažādot tiešmaksājumus ražotājiem un ainavas uzturētājiem;
- Zemes nepieejamības dēļ nevar attīstīties mazās un vidējās saimniecības.

6.3. Problēmas un vajadzības saistībā ar taisnīgiem ienākumiem – identificētas reģionālajās konferencēs

Preiļi:

- Nepieciešams atbalsts mazajiem un vidējiem lauksaimniekiem, kamēr lielajām saimniecībām jānosaka maksājumu griesti;
- Vairāk atbalstāmi lauksaimnieki, kas ražo ražošanai mazāk labvēlīgos apstākļos;
- Jāatbalsta ražošana, neatkarīgi no saimniecības lieluma;
- Nepieciešama transporta kompensācija Latgales reģiona ražotājiem;
- Tieši maksājumi diferencējami, ņemot vērā auglību, attālumu.

7. SVID analīzes un EK izvirzītās problēmas

SVID:

1. Atšķirīgs ienākumu drošības līmenis **dažāda lieluma saimniecībās**
2. Atšķirīgi ienākumi **dažādu specializāciju saimniecībās**
3. Atšķirīgi ienākumi starp **reģioniem**
4. **Nestabili ienākumi** dēļ straujām cenu svārstībām, laikapstākļiem un tirgus nestabilitātes

Eiropas Komisija:

1. 20% lauksaimnieku saņem 80% finansējumu
2. Atšķirīgi ienākumi dažādu specializāciju saimniecībās
3. Lauksaimniecību ienākumi atšķirīgi dažāda lieluma saimniecībās
4. Lauksaimnieku ienākumi zemāki par vidējiem tautsaimniecības ienākumiem:

Jautājumi:

1. Vai esošie tiešie maksājumi nodrošina līdzsvarotu ienākumu stabilitāti un drošību dažādu lielumu, specializāciju vai saimniekošanas veidu saimniecībās?

Ja nē, tad kurās saimniecību grupās un kādu faktoru dēļ nepieciešams lielāks ienākumu atbalsts?

2. Vai tirgus un politisko risku ierosinātu ienākumu svārstību mazināšanai nepieciešami risku pārvaldības pasākumi? Kādi specifiskie riski jārisina valsts līmenī? Kādi varētu būt piemērotākie pasākumi?

Pēc 30.04.2019. diskusijas

Trūkumi/vajadzības

- Ko vēlamies nākošajos 7 gados paveikt, kādu (nacionālo) mērķi sasniegt?
- Jābūt skaidri nodefinētam, kāds tiešo maksājumu mērķis? (ienākumu nodrošināšana/stabilitāte);
- Kādu (un kam) ienākumu līmeni cenšamies garantēt/nodrošināt (kam pielīdzinām – tautsaimniecības vidējam, rūpniecībai, u.c.)?
- Saimniecību lielums, vērtējot ekonomisko lielumu katrā nozarē – lai vērtētu, kas pietrūkst, lai nodrošinātu vēlamie ienākumu līmeni;
- Kam jā saglabā atbalsts (kāda veida saimniecībām)?
- Ienākumu atbalstam jānonāk lauksaimniekiem un laukiem (ne Rīgā bāzētiem). Jāatbalsta saimniecības/uzņēmumi, kas deklarēti laukos (ZSA analīze, priekšlikumi);
- Arī lielās saimniecības iedalāmas smalkāk. Principā griesti vajadzīgi, jo tas ietekmēs algu celšanu. Algu celšanas motivēs cilvēkus atgriezties laukos;
- Ieguldījums/izmaksas uz ha ir salīdzinoši līdzīgs gan lielām, gan mazām saimniecībām. Tomēr izmaksas (un arī saņemtais atbalsts un ienākumi) ir proporcionāli apsaimniekoto ha apjomam;
- Atbalsts svarīgs gan lielām, gan mazām saimniecībām, bet svarīgi skatīt nozaru griezumā. Atbalsts jāpiesaista saražotajai produkcijai – ienākumu pierādījums. Jāizsver katra nozare (darbietilpīgās nozares u.c.)

Trūkumi/vajadzības

- Datu ticamība – ja vēlas saņemt atbalstu, jāprasa adekvāti ziņot par saimniekošanu; ja nerealizē produkciju tirgū, tiem nemaksā, vai maksā mazāk;
- Lai sekmētu īsteno lauksaimnieku atbalstu, jāatgriežas pie idejas par lauksaimnieku reģistru (diskusijai kādā no nākošajām grupām);
- Jāsaglabā mazo lauksaimnieku shēma, un jānosaka maksājumu griesti;
- Svarīgi ņemt vērā arī kultūras (atšķiras darbietilpīgums);
- Kā salīdzināt mazās saimniecības un to ienākumus (kur liels nealgotais darbaspēks, ierobežotas attīstības iespējas/mazi ražošanas apjomi) un lielās saimniecības, kur lielāki ienākumi? Kur atrast līdzsvaru – «līdzsvarot» mazos lielo virzienā, vai noņemt lielajiem, lai līdzsvarotos mazo saimniecību virzienā?
- Kā sekmēt saimniecību iziešanu no «pelēkās zonas», lai būtu motivēti uzrādīt reālos ienākumus un nodrošinātu objektīvāku statistiku?
- Jāsaprot, kuru saimniecību grupu (viduslāni) vēlamies attīstīt?
- Jārūnā arī par atbalstu par pirmajiem ha – pārdalošo maksājumu (kādā no nākošajām grupām);

Trūkumi/vajadzības

- Jāanalizē saimniecības, kuras atbalstā saņem vairāk, nekā saražo? Jārēķina, cik varam atļauties piemaksāt, lai kompensētu nesaražoto un nodrošinātu ienākumus? (8.slaidis).
- Kādi ir optimālie ieņēmumi, lai saimniecība spētu pastāvēt?
- Ražojošajās grupās jāiedod lielāks atbalsts par to, lai spētu izturēt klimata pārmaiņu sekas, laikapstākļu radītos cikliskos zaudējumus utt.
- Jāņem vērā pieļautās kļūdas, piemēram zaudēto augsnes auglību, kas desmitgažu laikā zudusi nepareizas saimniekošanas rezultātā;
- Kā mērķēt atbalstu, lai sekmētu vidējā segmenta saimniecību attīstību un nākotnē vairotu šādu saimniecību tirgus ienākumus (lai ienākumu struktūrā sāk dominēt ražošanas ienākumi, nevis atbalsts)?
- Ja vēlamies sekmēt attīstību, nevajag atbalsta griestus;
- Latgales ražojošie lauksaimnieki aicina ņemt vērā «cirkuļa principu» – attālums no ostām būtiski ietekmē saimniecību izdevumus uz ha. Tiem, kas atrodas tālāk no ostām, piemaksā papildus;
- Jāturpina mazo lauksaimnieku shēma, lai noturētu apdzīvotību laukos;
- Tehnoloģiskā attīstība/investīcijas vs. darbaspēks, darbietilpīgums; Kur ejam, kur līdzsvars?

Trūkumi/vajadzības

- Jāturpina risku apdrošināšanas atbalsts, bet jāpaplašina risku spektrs (iespējams, ar valsts garantiju); Īpaši svarīga informācijas caurskatāmība – sadarbībā ar LAD jānodrošina ticami dati no saimniecībām, lai var korekti aprēķināt ienākumu zudumu (vēsturiskā statistika);
- Augļkopības nozare un dārzeni nav iekļauti iespējās. Aktuāla ir laistīšana, lai pasargātu ražas no salnām.
- Jādomā, vai nevar ES iemaksājamo krīzes rezervi izmantot nacionāli?
- Risku mazināšana caur risku diversificēšanu, dažādojot ražošanu;
- Vai veidot sistēmu, kurā piedalās visi, vai tomēr katrs turpina «pa savam»?

Risināmie jautājumi

- Precizēt kuras algas tiks ierēķinātas, ar kurām varēs samazināt aprēķināto samazinājumu (tikai lauksaimniecības, vai arī grāmatvežu);
- Jārisina statistikas vākšanas problēma, lai nodrošinātu datu ticamību;

Diskusijām nākošajās grupās

- Lai sekmētu īsteno lauksaimnieku atbalstu, jāatgriežas pie idejas par lauksaimnieku reģistru (diskusijai kādā no nākošajām grupām);
- Jārunā par atbalstu par pirmajiem ha – pārdalošais maksājums;
- Ienākumu struktūras diagrammas pielāgot LV cipariem uz ha;
- Turpinām diskutēt par apdrošināšanas piedāvājumu – par visu risku apdrošināšanu – ja ienākumu samazinājums vairāk par 30%.

Mājasdarbs

- **Jūsu redzējums - kas nākamo 7 gadu periodā būtu jāpanāk ar ienākumu atbalsta palīdzību – Latvijas MĒRĶIS?**
- Vai un kā mērķēt atbalstu dažādām saimniecību grupām?
- Nodefinēt, kuras diskusijā identificētās vajadzības ir prioritārākas?